

GRČKI JEZIK

Ispitni katalog
za državnu maturu
u školskoj godini 2022./2023.

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

ISPITNI KATALOG ZA **DRŽAVNU Maturu** U ŠKOLSKOJ GODINI 2022./2023.
GRČKI JEZIK

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

SADRŽAJ

UVOD	5
1. PODRUČJA ISPITIVANJA	6
2. OBRAZOVNI ISHODI	7
2.1. OBRAZOVNI ISHODI PODRUČJA ISPITIVANJA <i>ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA</i>	7
2.2. OBRAZOVNI ISHODI PODRUČJA ISPITIVANJA <i>JEZIČNA PISMENOST</i>	8
2.3. OBRAZOVNI ISHODI PODRUČJA ISPITIVANJA <i>CIVILIZACIJA I BAŠTINA</i>	8
3. STRUKTURA ISPITA	10
3.1. PODRUČJE ISPITIVANJA <i>ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA</i>	10
3.2. PODRUČJE ISPITIVANJA <i>JEZIČNA PISMENOST</i>	11
3.3. PODRUČJE ISPITIVANJA <i>CIVILIZACIJA I BAŠTINA</i>	11
4. TEHNIČKI OPIS ISPITA	12
4.1. TRAJANJE ISPITA	12
4.2. IZGLED ISPITA I NAČIN RJEŠAVANJA	12
4.3. PRIBOR	12
5. OPIS BODOVANJA	13
5.1. VREDNOVANJE PODRUČJA ISPITIVANJA <i>ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA</i>	13
5.2. VREDNOVANJE PODRUČJA ISPITIVANJA <i>JEZIČNA PISMENOST</i>	13
5.3. VREDNOVANJE PODRUČJA ISPITIVANJA <i>CIVILIZACIJA I BAŠTINA</i>	13
6. PRIMJERI ZADATAKA	14
6.1. PRIMJER ZADATKA VIŠESTRUKOGA IZBORA	14
6.2. PRIMJER ZADATKA KRATKOGA ODGOVORA	15
6.3. PRIMJER ZADATKA DOPUNJAVANJA	16
7. PRIPREMA ZA ISPIT	17
LITERATURA	18
DODATCI	28

Napomena:

Ispitni materijali iz Grčkoga jezika pisani su prema Hrvatskome pravopisu Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (<http://www.ihjj.hr>, 2013.).
U obrazovnim ishodima preuzetim iz kurikuluma napravljene su jezične korekcije sukladno normi hrvatskoga standardnog jezika.

UVOD

Grčki je jezik izborni predmet državne mature, a učenici klasičnih gimnazija mogu prema osobnome izboru kao obvezatni ispit državne mature umjesto ispita iz stranoga jezika polagati ispit iz Latinskoga ili Grčkoga jezika. Razina ispita državne mature iz Grčkoga jezika u školskoj godini 2022./2023. identična je za učenike koji su klasičnu gimnaziju upisali kao početnici i za učenike koji su je upisali kao nastavljači.

Ispitni katalog za državnu maturu iz Grčkoga jezika temeljni je dokument ispita u kojemu su navedeni i objašnjeni sadržaji, kriteriji te načini ispitivanja i vrednovanja znanja u školskoj godini 2022./2023. Usklađen je s odobrenim predmetnim kurikulumom za Grčki jezik u klasičnim gimnazijama¹.

Ispitni katalog sadrži sedam poglavlja:

1. Područja ispitivanja
2. Obrazovni ishodi
3. Struktura ispita
4. Tehnički opis ispita
5. Opis bodovanja
6. Primjeri zadataka
7. Priprema za ispit.

U prvome i drugome poglavlju navedeno je što se ispituje u ispitu. U prvome poglavlju navedena su područja ispitivanja, a u drugome ključna znanja i vještine koje pristupnik² treba usvojiti.

U trećemu, četvrtome i petome poglavlju opisani su način ispitivanja, struktura i oblik ispita, vrste zadataka te način rješavanja i vrednovanja zadataka i ispitnih cjelina.

U šestome poglavlju navedeni su primjeri zadataka s detaljnim objašnjenjem, a u sedmome poglavlju objašnjeno je na koji se način treba pripremiti za ispit.

U poglavlju *Literatura* navedeni su propisani tekstovi za ispit državne mature iz Grčkoga jezika, kao i preporučena literatura za pripremu ispita. U poglavlju *Dodatci* navedeni su vokabular i tablice glagola.

¹ NN, br. 7/19, 144 (22. 1. 2019.), Odluka o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Grčki jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj

² Termin „pristupnik” u ispitnome katalogu podrazumijeva rodnu razliku te se odnosi i na pristupnice i na pristupnike.

1. PODRUČJA ISPITIVANJA

Cilj je ispita državne mature iz Grčkoga jezika utvrditi razinu ostvarenja obrazovnih ishoda koji se očituju u sposobnosti:

- razumijevanja jednostavnijega izvornog grčkog teksta i poznavanja određivanja značajka autora i pojedinih književnih vrsta
- poznavanja i upotrebe jezične zakonitosti grčkoga jezika
- vladanja osnovnim vokabularom i razumijevanja etimologije riječi grčkoga podrijetla
- razumijevanja osnovnih obilježja grčke kulture i civilizacije i njihova utjecaja na daljnji razvoj civilizacije.

Ispit državne mature iz Grčkoga jezika sastoji se od triju područja ispitivanja: *Iskustvo teksta i komunikacija*, *Jezična pismenost* te *Civilizacija i baština*.

Područje ispitivanja *Iskustvo teksta i komunikacija* sastoji se od sljedećih potpodručja i njihova sadržaja:

- A. ODNOSI U TEKSTU: **odnosi u rečenici**
- B. RAZUMIJEVANJE TEKSTA: **poruka teksta i sadržaj teksta**
- C. PRIJEVOD TEKSTA: **prijevod dijela rečenice i prijevod rečenice**
- D. TEORIJA KNJIŽEVNOSTI: **značajke jezika i stila pojedinih književnih vrsta.**

Područje ispitivanja *Jezična pismenost* sastoji se od sljedećih potpodručja i njihova sadržaja:

- A. PROZODIJA I METRIKA: **prozodija i metrika**
- B. FONOLOGIJA: **pismo i naglasak**
- C. MORFOLOGIJA: **imena i glagoli**
- D. VOKABULAR: **značenje riječi i etimologija.**

Područje ispitivanja *Civilizacija i baština* sastoji se od sljedećih potpodručja i njihova sadržaja:

- A. POVIJEST KNJIŽEVNOSTI: **periodizacija, život i djela autora**
- B. MITOLOGIJA: **bogovi, junaci i ostala mitološka bića i likovi**
- C. POLITIČKA I KULTURNA POVIJEST: **politička povijest i kulturna povijest.**

2. OBRAZOVNI ISHODI

U ovome su poglavlju za svako područje ispitivanja navedeni obrazovni ishodi odnosno konkretni opisi onoga što pristupnik mora znati i razumjeti da bi ostvario željeni rezultat u ispitu državne mature iz Grčkoga jezika.

2.1. OBRAZOVNI ISHODI PODRUČJA ISPITIVANJA

ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: *Odnosi u tekstu*

OBRAZOVNI ISHOD: Prepoznaje, razlikuje i analizira odnose riječi u rečenicama. (SŠ (2) GJ B.4.1.)

SADRŽAJ: subjekt, predikat, direktni objekt, indirektni objekt, priložna oznaka, imenski atribut, apozicija, atribut, posvojni genitiv, dijelni genitiv, genitiv uspoređivanja, rečenične konstrukcije akuzativa i nominativa s infinitivom i genitiva apsolutnoga

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: *Razumijevanje teksta*

OBRAZOVNI ISHOD: Razumije i objašnjava izvorni grčki tekst. (SŠ (2) GJ B.4.3.)

SADRŽAJ: poruka, sadržaj i kontekst izvornih tekstova propisanih u ispitnome katalogu

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: *Prijevod teksta*

OBRAZOVNI ISHOD: Razumije i objašnjava izvorni grčki tekst. (SŠ (2) GJ B.4.3.)

SADRŽAJ: prijevod rečenice ili dijela rečenice iz izvornih tekstova propisanih u ispitnome katalogu

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: *Teorija književnosti*

RAZRADA POTPODRUČJA ISPITIVANJA: stilske karakteristike

OBRAZOVNI ISHODI:

- Izdvaja i analizira osobitosti Homerova jezika i stila. (SŠ (2) GJ B.2.2.)
- Izdvaja i opisuje osnovne značajke historiografije, retorike i lirske poezije. (SŠ (2) GJ B.3.2.)
- Uočava i povezuje značajke jezika i stila grčke drame i filozofije. (SŠ (2) GJ B.4.2.)

SADRŽAJ: stilske karakteristike predstavnika pojedinih književnih vrsta, figure riječi u epici, načini kompozicije pojedinih književnih vrsta

2.2. OBRAZOVNI ISHODI PODRUČJA ISPITIVANJA

JEZIČNA PISMENOST

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: *Prozodija i metrika*

OBRAZOVNI ISHOD:

- Pravilno skandira lirske metre. (SŠ (2) GJ A.3.1.)
- Pravilno skandira daktilski heksametar. (SŠ (2) GJ A.2.1.)

SADRŽAJ: kvantiteta slogova, broj slogova u metru, elizija, afereza, tmeza, kraza, siniceza, sinkopa, dijereza, daktil, spondej, trohej, jamb, heksametar, elegijski distih, jampski trimetar

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: *Fonologija*

OBRAZOVNI ISHOD: Vlada pravilima čitanja, pisanja i naglašavanja. (SŠ (2) GJ A.1.1.)

SADRŽAJ: pravila o naglašavanju

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: *Morfologija*

OBRAZOVNI ISHOD: Prepoznaje, primjenjuje i uspoređuje složenije gramatičke oblike riječi i njihove odnose. (SŠ (2) GJ A.3.2.)

SADRŽAJ: član, imenice, pridjevi, zamjenice, brojevi, glagoli

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: *Vokabular*

OBRAZOVNI ISHOD: Prepoznaje, upotrebljava i raščlanjuje riječi iz prilagođenih tekstova te grecizme u hrvatskome jeziku. (SŠ (2) GJ A.4.1.)

SADRŽAJ: rječnički oblik riječi, značenje riječi, etimologija

2.3. OBRAZOVNI ISHODI PODRUČJA ISPITIVANJA

CIVILIZACIJA I BAŠTINA

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: *Povijest književnosti*

OBRAZOVNI ISHOD: Sažima, uspoređuje i objašnjava tijek i posebnosti grčke književne povijesti. (SŠ (1) GJ C.3.3.)

SADRŽAJ: periodizacija, podatci o životu i djelu najistaknutijih predstavnika pojedinih književnih vrsta

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: *Mitologija***OBRAZOVNI ISHODI:**

- Opisuje, objašnjava, komentira i vrednuje temeljne pojmove grčke mitologije (bogovi). (SŠ (2) GJ C.1.2.)
- Opisuje, objašnjava, komentira i vrednuje temeljne pojmove grčke mitologije (junaci). (SŠ (2) GJ C.2.1.)

SADRŽAJ: bogovi, mitološka bića, junaci, mitološki ciklusi

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: *Politička i kulturna povijest***OBRAZOVNI ISHODI:**

- Imenuje, opisuje i uspoređuje pojmove vezane uz grčku tradiciju učenja i poučavanja. (SŠ (2) GJ C.4.2.)
- Imenuje i objašnjava činjenice i pojmove vezane uz povijest grčkog naroda i jezika u vremenu i prostoru. (SŠ (2) GJ C.1.1.)
- Nabraja, smješta, povezuje te zaključuje o pojmovima vezanima uz grčko kazalište i filozofske škole. (SŠ (2) GJ C.4.1.)
- Nabraja, smješta i povezuje pojmove vezane uz grčku povijest. (SŠ (2) GJ C.3.1.)
- Komentira, diskutira i zaključuje o osnovnim pojmovima vezanima uz državno uređenje i vladavinu. (SŠ(2) GJ C.3.2.)
- Opisuje događaje i područja u Hrvatskoj povezane s grčkom civilizacijom i mitologijom. (SŠ (2) GJ C.1.3.)

SADRŽAJ: odgoj i izobrazba, plemena, pokrajine, dijalekti, religija i svetišta, naseobine, materijalni ostatci vezani uz grčku kulturu i umjetnost, svakodnevni život, politička povijest, društveno uređenje

3. STRUKTURA ISPITA

Ispit državne mature iz Grčkoga jezika sastoji se od triju područja ispitivanja i sadrži ukupno **70 zadataka**.

U prvome području ispitivanja ispituje se poznavanje **iskustva teksta i komunikacije**, u drugome poznavanje **jezične pismenosti**, a u trećemu poznavanje **civilizacije i baštine**.

Dalje je u tekstu detaljno opisana struktura svakoga područja ispitivanja.

3.1. PODRUČJE ISPITIVANJA ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

U ovome području ispitivanja provjerava se razina razumijevanja pročitanaoga teksta, dijela teksta ili rečenice te znanja i vještine iz područja sintakse.

U tablici 1. prikazana je struktura područja ispitivanja *Iskustvo teksta i komunikacija*.

Tablica 1. Struktura područja ispitivanja Iskustvo teksta i komunikacija³

ZADATCI	VRSTA ZADATAKA	BROJ ZADATAKA
1. – 4.	zadatci višestrukoga izbora	4
5. – 7.	zadatci kratkoga odgovora	3
8. – 14.	zadatci višestrukoga izbora	7
23. – 26.	zadatci kratkoga odgovora	4
27. – 29.	zadatci višestrukoga izbora	3
30. – 33.	zadatci dopunjavanja	4
34. – 36.	zadatci višestrukoga izbora	3

³ Polazni tekstovi u području ispitivanja *Iskustvo teksta i komunikacija* navedeni su u ovome katalogu.

3.2. PODRUČJE ISPITIVANJA JEZIČNA PISMENOST

U ovome području ispitivanja provjerava se poznavanje jezika na temelju ishoda i sadržaja propisanih kurikulumom za Grčki jezik.

U tablici 2. prikazana je struktura područja ispitivanja *Jezična pismenost*.

Tablica 2. Struktura područja ispitivanja Jezična pismenost

ZADATAK	VRSTA ZADATAKA	BROJ ZADATAKA
15. – 22.	zadatci kratkoga odgovora	8
37. – 43.	zadatci višestrukoga izbora	7
44. – 46.	zadatci kratkoga odgovora	3
47. – 49.	zadatci višestrukoga izbora	3

3.3. PODRUČJE ISPITIVANJA CIVILIZACIJA I BAŠTINA

U ovome području ispitivanja provjerava se poznavanje sadržaja iz grčke civilizacije i baštine na temelju ishoda i sadržaja propisanih kurikulumom za Grčki jezik.

U tablici 3. prikazana je struktura područja ispitivanja *Civilizacija i baština*.

Tablica 3. Struktura područja ispitivanja Civilizacija i baština

ZADATAK	VRSTA ZADATAKA	BROJ ZADATAKA
50. – 55.	zadatci kratkoga odgovora	6
56. – 70.	zadatci višestrukoga izbora	15

4. TEHNIČKI OPIS ISPITA

Tehnički opis ispita podrazumijeva trajanje ispita, izgled i način rješavanja ispita te pribor za rješavanje ispita.

4.1. TRAJANJE ISPITA

Ispit državne mature iz Grčkoga jezika traje ukupno **120 minuta** bez stanke.

Pristupnik može samostalno rasporediti vrijeme rješavanja i nije vremenski ograničen pri rješavanju pojedinih dijelova ispita.

Vremenik provedbe bit će objavljen na mrežnoj stranici Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (www.ncvvo.hr).

4.2. IZGLED ISPITA I NAČIN RJEŠAVANJA

Pristupnik dobiva sigurnosnu vrećicu u kojoj su ispitna knjižica i list za odgovore.

Važno je pažljivo pročitati tekst općih uputa i tekst uputa za rješavanje zadataka i označavanje točnih odgovora.

U zadatcima zatvorenoga tipa (zadatci višestrukoga izbora) pristupnik mora označiti točne odgovore znakom X na listu za odgovore. Ako pristupnik označi više od jednoga odgovora, zadatak će se bodovati s 0 (nula) bodova bez obzira na to što je među označenima i točan odgovor.

U zadatcima otvorenoga tipa pristupnik mora odgovoriti kratkim odgovorom s nekoliko riječi ili jednostavnom rečenicom (zadatci dopunjavanja i kratkoga odgovora) na za to predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici. Ako pristupnik pogriješi, treba precrtati netočan odgovor, staviti ga u zagradu, napisati točan odgovor i staviti paraf (isključivo skraćeni potpis, a ne puno ime i prezime) pokraj točnoga odgovora.

4.3. PRIBOR

Tijekom pisanja ispita dopušteno je upotrebljavati isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom. Pristupnici ne smiju upotrebljavati rječnike, gramatičke sažetke ni ostala pomagala. Nije dopuštena upotreba tehničkih pomagala.

5. OPIS BODOVANJA

Pristupnik u ispitu može ostvariti **70 bodova**.

U tablici 4. prikazan je udio područja ispitivanja u ukupnome uspjehu u ispitu.

Tablica 4. Udio područja ispitivanja u ispitu

Iskustvo teksta i komunikacija	40 %
Jezična pismenost	30 %
Civilizacija i baština	30 %

Tablica 5. Opis bodovanja prema vrsti zadataka

Zadatci višestrukoga odgovora	1 bod – točan odgovor 0 bodova – netočan odgovor, odgovor nije označen ili je označeno više odgovora
Zadatci kratkoga odgovora	1 bod – točan odgovor 0 bodova – netočan odgovor ili odgovor nije upisan
Zadatci dopunjavanja	1 bod – točan odgovor 0 bodova – netočan odgovor ili odgovor nije upisan

5.1. VREDNOVANJE PODRUČJA ISPITIVANJA

ISKUSTVO TEKSTA I KOMUNIKACIJA

Točan odgovor na pojedini zadatak donosi jedan bod. U ovome području ispitivanja moguće je ostvariti ukupno **28 bodova**.

5.2. VREDNOVANJE PODRUČJA ISPITIVANJA JEZIČNA PISMENOST

Točan odgovor na pojedini zadatak donosi jedan bod. U ovome području ispitivanja moguće je ostvariti ukupno **21 bod**.

5.3. VREDNOVANJE PODRUČJA ISPITIVANJA

CIVILIZACIJA I BAŠTINA

Točan odgovor na pojedini zadatak donosi jedan bod. U ovome području ispitivanja moguće je ostvariti ukupno **21 bod**.

6. PRIMJERI ZADATAKA

U ovome poglavlju navedeni su primjeri zadataka.⁴ Uz svaki primjer zadatka navedeni su uputa za rješavanje zadatka, točan odgovor, obrazovni ishod koji se tim konkretnim zadatkom ispituje te način bodovanja.

6.1. PRIMJER ZADATAKA VIŠESTRUKOGA IZBORA

Zadatak višestrukoga izbora sastoji se od upute (u kojoj je opisan način rješavanja zadatka i koja je zajednička za sve zadatke toga tipa u nizu), osnove (u kojoj je postavljen zadatak) te četiriju ponuđenih odgovora od kojih je jedan točan.

Uputa za rješavanje zadataka višestrukoga izbora glasi:

U sljedećim zadacima od više ponuđenih odgovora **samo** je jedan točan.

Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Točan odgovor donosi jedan bod.

Zadatak:

Kako se obično nazivaju teške muke?

- A. Ahilejeve
- B. Iksionove
- C. Prokrustove
- D. Tantalove

TOČAN ODGOVOR: D. Tantalove

PODRUČJE ISPITIVANJA: *Civilizacija i baština*

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: *Mitologija*

OBRAZOVNI ISHOD: Opisuje, objašnjava, komentira i vrednuje temeljne pojmove grčke mitologije (junaci). (SŠ (2) GJ C.2.1.)

BODOVANJE: 1 bod – točan odgovor

0 bodova – netočan odgovor, odgovor nije označen ili je označeno više odgovora

⁴ Za svaku vrstu zadatka dan je primjer bez obzira na područja ispitivanja. Primjeri i specifičnosti zadataka u pojedinim područjima ispitivanja mogu se pogledati u oglednome primjeru ispita.

6.2. PRIMJER ZADATAKA KRATKOGA ODGOVORA

Zadatak kratkoga odgovora sastoji se od upute (u kojoj je opisan način rješavanja zadatka i koja je zajednička za sve zadatke toga tipa u nizu) i osnove (najčešće pitanja) u kojoj je zadano što pristupnik treba odgovoriti.

Uputa za rješavanje zadataka kratkoga odgovora glasi:

U sljedećim zadacima promijenite broj zadanim riječima.

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Točan odgovor donosi jedan bod.

Zadatak:

τὰς τάξεις

TOČAN ODGOVOR: τὴν τάξιν

PODRUČJE ISPITIVANJA: *Jezična pismenost*

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: *Morfologija*

OBRAZOVNI ISHOD: Prepoznaje, primjenjuje i uspoređuje složenije gramatičke oblike riječi i njihove odnose. (SŠ (2) GJ A.3.2.)

BODOVANJE: 1 bod – točan odgovor

0 bodova – netočan odgovor ili odgovor nije upisan

6.3. PRIMJER ZADATKA DOPUNJAVANJA

Zadatak dopunjavanja sastoji se od upute (u kojoj je opisan način rješavanja zadatka i koja je zajednička za sve zadatke toga tipa u nizu) i osnove u kojoj je zadano što pristupnik treba odgovoriti.

Uputa za rješavanje zadataka dopunjavanja glasi:

U sljedećim zadacima dopunite prijevod zadane rečenice iz polaznoga teksta.

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Točan odgovor donosi jedan bod.

Zadatak:

Ὅμως ὁ γ' Ἀιδης τοὺς νόμους τούτους ποθεῖ.

Pa ipak baš Had traži te _____.

TOČAN ODGOVOR: običaje/zakone

PODRUČJE ISPITIVANJA: *Iskustvo teksta i komunikacija*

POTPODRUČJE ISPITIVANJA: *Prijevod teksta*

OBRAZOVNI ISHOD: Razumije i objašnjava izvorni grčki tekst. (SŠ (2) GJ B.4.3.)

BODOVANJE: 1 bod – točan odgovor

0 bodova – netočan odgovor ili odgovor nije upisan

7. PRIPREMA ZA ISPIT

Redovito učenje Grčkoga jezika omogućuje bolje ostvarivanje ishoda te trajno i svrsishodno pamćenje. Preduvjeti su uspješnoga polaganja ispita državne mature iz Grčkoga jezika temeljna jezična pismenost i osnove čitanja s razumijevanjem.

Tijekom pripreme ispita državne mature iz Grčkoga jezika potrebno je:

- analizirati i prevesti ulomke iz književnih djela navedene u dijelu kataloga *Propisani tekstovi za ispit državne mature*
- ponoviti:
- morfologiju (oblike deklinacije, komparacije i konjugacije te vremena pravilnih i nepravilnih glagola)
- sintaksu (analiza rečenice, posvojni genitiv, dijelni genitiv, genitiv uspoređivanja, genitiv apsolutni, akuzativ i nominativ s infinitivom)
- život i djelo propisanih autora, književne vrste i razdoblja u grčkoj književnosti, periodizaciju književnosti te pregled i razvoj književnih vrsta (epika, lirika, historiografija, retorika, razvoj drame i kazališta, filozofija)
- civilizacijsko-povijesne sadržaje (mitologija i religija, povijest, svakodnevica).

Dobro poznavanje načina ispitivanja pomoći će znatno pristupnicima da uspješno riješe zadatke u ispitima državne mature.

Način polaganja ispita državne mature kao i mjere koje se izriču u slučaju nedozvoljenoga ponašanja učenika propisani su Pravilnikom o polaganju državne mature (Narodne novine, 1/13, 41/19, 127/19, 55/20, 53/21 i 126/21).

LITERATURA

Propisani tekstovi za ispit državne mature

1. Ksenofont, *Anabaza* IV, 4, 4; 7 – 9

ὁ δὲ τόπος οὗτος Ἀρμενία ἐκαλεῖτο ἢ πρὸς ἐσπέραν. ὕπαρχος δ' ἦν αὐτῆς Τιρίβαζος, ὁ καὶ βασιλεῖ φίλος γενόμενος, καὶ ὁπότε παρείη, οὐδεὶς ἄλλος βασιλέα ἐπὶ τὸν ἵππον ἀνέβαλλεν.

Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τρεῖς διὰ πεδίου παρασάγγας πεντεκαίδεκα· καὶ Τιρίβαζος παρηκολούθει ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν ἀπέχων ὥς δέκα σταδίου· καὶ ἀφίκοντο εἰς βασιλεια καὶ κώμας πέριξ πολλὰς πολλῶν τῶν ἐπιτηδείων μεστάς. στρατοπεδευομένων δ' αὐτῶν γίγνεται τῆς νυκτὸς χιῶν πολλή· καὶ ἔωθεν ἔδοξε διασκηρῆσαι τὰς τάξεις καὶ τοὺς στρατηγούς κατὰ τὰς κώμας· οὐ γὰρ ἐώρων πολέμιον οὐδένα καὶ ἀσφαλὲς ἐδόκει εἶναι διὰ τὸ πλῆθος τῆς χιόνος. ἐνταῦθα εἶχον τὰ ἐπιτήδεια ὅσα ἐστὶν ἀγαθὰ, ἱερεῖα, σῖτον, οἶνους παλαιούς, εὐώδεις, ἀσταφίδας, ὄσπρια παντοδαπά. τῶν δὲ ἀποσκεδαννυμένων τινὲς ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ἔλεγον ὅτι κατίδοιεν νύκτωρ πολλὰ πυρὰ φαίνοντα.

2. Ksenofont, *Anabaza* 4, 7, 19 – 24

ἐντεῦθεν διήλθον σταθμοὺς τέτταρας παρασάγγας εἴκοσι πρὸς πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα καὶ οἰκουμένην ἣ ἐκαλεῖτο Γυμνιάς. ἐκ ταύτης †τῆς χώρας† ὁ ἄρχων τοῖς Ἕλλησιν ἡγεμόνα πέμπει, ὅπως διὰ τῆς ἑαυτῶν πολεμίας χώρας ἄγοι αὐτούς. ἔλθων δ' ἐκείνος λέγει ὅτι ἄξει αὐτοὺς πέντε ἡμερῶν εἰς χωρίον ὅθεν ὄψονται θάλατταν· εἰ δὲ μὴ, τεθνάναι ἐπηγγείλατο. καὶ ἡγούμενος ἐπειδὴ ἐνέβαλλεν εἰς τὴν [ἑαυτοῦ] πολεμίαν, παρεκελεύετο αἶθιν καὶ φθείρειν τὴν χώραν· ὥ καὶ δῆλον ἐγένετο ὅτι τούτου ἕνεκα ἔλθοι, οὐ τῆς τῶν Ἑλλήνων εὐνοίας. καὶ ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸ ὄρος τῇ πέμπτῃ ἡμέρᾳ· ὄνομα δὲ τῷ ὄρει ἦν Θήχης. ἐπεὶ δὲ οἱ πρῶτοι ἐγένοντο ἐπὶ τοῦ ὄρους καὶ κατεῖδον τὴν θάλατταν, κραυγὴ πολλὴ ἐγένετο. ἀκούσας δὲ ὁ Ξενοφῶν καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες ὥρθησαν ἔμπροσθεν ἄλλους ἐπιτίθεσθαι πολεμίους· εἶποντο γὰρ ὀπισθεν ἐκ τῆς καιομένης χώρας, καὶ αὐτῶν οἱ ὀπισθοφύλακες ἀπέκτεινάν τέ τινας καὶ ἐζώγησαν ἐνέδραν ποιησάμενοι, καὶ γέρεα ἔλαβον δασιῶν βοῶν ὠμοβόεια ἀμφὶ τὰ εἴκοσι. ἐπειδὴ δὲ βοὴ πλείων τε ἐγίνετο καὶ ἐγγύτερον καὶ οἱ αἰεὶ ἐπιόντες ἔθεον δρόμῳ ἐπὶ τοὺς αἰεὶ βοῶντας καὶ πολλῶ μείζων ἐγίνετο ἢ βοὴ ὅσῳ δὴ πλείους ἐγίνοντο, ἐδόκει δὴ μεῖζον τι εἶναι τῷ Ξενοφῶντι, καὶ ἀναβὰς ἐφ' ἵππον καὶ Λύκιον καὶ τοὺς ἱππέας ἀναλαβὼν παρεβοήθει· καὶ τάχα δὴ ἀκούουσι βοῶντων

τῶν στρατιωτῶν Θάλαττα θάλαττα καὶ παρεγγυόντων. ἔνθα δὴ ἔθεον πάντες καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες, καὶ τὰ ὑποζύγια ἤλαύνετο καὶ οἱ ἵπποι.

3. Herodot, Povijest VI 113–114

Μαχομένων δὲ ἐν τῷ Μαραθῶνι χρόνος ἐγένετο πολλός. Καὶ τὸ μὲν μέσον τοῦ στρατοπέδου ἐνίκων οἱ βάρβαροι, τῇ Πέρσῃ τε αὐτοὶ καὶ Σάκαι ἐτετάχατο· κατὰ τοῦτο μὲν δὴ ἐνίκων οἱ βάρβαροι καὶ ῥήξαντες ἐδίωκον ἐς τὴν μεσόγαιαν, τὸ δὲ κέρας ἐκάτερον ἐνίκων Ἀθηναῖοι τε καὶ Πλαταιέες. Νικῶντες δὲ τὸ μὲν τετραμμένον τῶν βαρβάρων φεύγειν ἔων, τοῖσι δὲ τὸ μέσον ῥήξασι αὐτῶν συναγαγόντες τὰ κέρεα ἀμφοτέρω ἐμάχοντο, καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι. Φεύγουσι δὲ τοῖσι Πέρσῃσι εἶποντο κόπτοντες, ἐς ὃ ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἀπικόμενοι πῦρ τε αἶτεον καὶ ἐπελαμβάνοντο τῶν νεῶν. Καὶ τοῦτο μὲν ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ ὁ πολέμαρχος Καλλίμαχος διαφθείρεται, ἀνὴρ γενόμενος ἀγαθός, ἀπὸ δ' ἔθανε τῶν στρατηγῶν Σησίλεως ὁ Θρασύλεω· τοῦτο δὲ Κυνέγειρος ὁ Εὐφορίωνος ἐνθαῦτα ἐπιλαμβανόμενος τῶν ἀφλάστων νεός, τὴν χεῖρα ἀποκοπεῖς πελέκει πίπτει, τοῦτο δὲ ἄλλοι Ἀθηναίων πολλοὶ τε καὶ ὀνομαστοί.

4. Herodot, Povijest 1.13.14 – 27

Ταῦτα δὲ σφί ποιήσασι καὶ ὀφθεῖσι ὑπὸ τῆς πανηγύριος τελευτῇ τοῦ βίου ἀρίστη ἐπεγένετο, διέδεξε τε ἐν τούτοις ὁ θεὸς ὥς ἄμεινον εἴη ἀνθρώπῳ τεθνάναι μᾶλλον ἢ ζῶειν. Ἀργεῖοι μὲν γὰρ περιστάντες ἐμακάριζον τῶν νεηνιέων τὴν ῥώμην, αἱ δὲ Ἀργεῖαι τὴν μητέρα αὐτῶν, οἷων τέκνων ἐκύρησε. Ἡ δὲ μήτηρ περιχαρὴς ἐοῦσα τῷ τε ἔργῳ καὶ τῇ φήμῃ, στᾶσα ἀντίον τοῦ ἀγάλματος εὐχετο Κλεόβι τε καὶ Βίτωνι τοῖσι ἐωυτῆς τέκνοις, οἳ μιν ἐτίμησαν μέγας, τὴν θεὸν δοῦναι τὸ ἀνθρώπῳ τυχεῖν ἄριστόν ἐστι. Μετὰ ταύτην δὲ τὴν εὐχὴν ὥς ἔθυσάν τε καὶ εὐωχήθησαν, κατακοιμηθέντες ἐν αὐτῷ τῷ ἱρῷ οἱ νεηνῖαι οὐκέτι ἀνέστησαν, ἀλλ' ἐν τέλει τούτῳ ἔσχοντο. Ἀργεῖοι δὲ σφῶν εἰκόνας ποιησάμενοι ἀνέθεσαν ἐς Δελφοὺς ὥς ἀνδρῶν ἀρίστων γενομένων.»

5. Demosten, O vijencu 19.1 – 20.9

ταῦτα δ' ὁρῶν ὁ Φίλιππος (οὐ γὰρ ἦν ἀφανῆ) τοῖς παρ' ἐκάστοις προδόταις χρήματ' ἀναλίσκων πάντας συνέκρουε καὶ πρὸς αὐτοὺς ἐτάραττεν· εἴτ' ἐν οἷς ἡμάρτανον ἄλλοι καὶ κακῶς ἐφρόνουν, αὐτὸς παρεσκευάζετο καὶ κατὰ πάντων ἐφύετο. ὥς δὲ ταλαιπωρούμενοι τῷ μήκει τοῦ πολέμου οἱ τότε μὲν βαρεῖς, νῦν δ' ἀτυχεῖς Θηβαῖοι φανεροὶ πᾶσιν ἦσαν ἀναγκασθησόμενοι καταφεύγειν ἐφ' ὑμᾶς, ὁ Φίλιππος, ἵνα μὴ τοῦτο γένοιτο μηδὲ συνέλθοιεν αἱ πόλεις, ὑμῖν μὲν εἰρήνην, ἐκείνοις δὲ βοήθειαν ἐπηγγείλατο. τί οὖν συνηγωνίσασθ' αὐτῷ πρὸς τὸ λαβεῖν ὀλίγου δεῖν ὑμᾶς ἐκόντας ἐξαπατωμένους; ἢ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, εἴτε χρηρὴ κακίαν εἴτ' ἄγνοιαν εἴτε καὶ ἀμφοτέρω ταῦτ' εἰπεῖν, οἱ πόλεμον συνεχῇ καὶ μακρὸν πολεμούντων ὑμῶν, καὶ

τοῦτον ὑπὲρ τῶν πᾶσι συμφερόντων, ὡς ἔργῳ φανερόν γεγονεν, οὔτε χρήμασιν οὔτε σώμασιν οὔτ' ἄλλῳ οὐδενὶ τῶν ἀπάντων συνελάμβανον ὑμῖν· οἷς καὶ δικαίως καὶ προσηκόντως ὀργιζόμενοι ἐτοίμως ὑπηκούσατε τῷ Φιλίππῳ.

6. Platon, *Kriton* 43c 4 – 43d 8

ΣΩ. ... ἀλλὰ τί δὴ οὕτω πρῶ ἀφίξαι;

ΚΡ. Ἀγγελίαν, ὦ Σώκρατες, φέρων χαλεπήν, οὐ σοί, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, ἀλλ' ἐμοὶ καὶ τοῖς σοῖς ἐπιτηδεύουσιν πᾶσιν καὶ χαλεπήν καὶ βαρεῖαν, ἣν ἐγώ, ὡς ἐμοὶ δοκῶ, ἐν τοῖς βαρύντατ' ἂν ἐνέγκαιμι.

ΣΩ. Τίνα ταύτην; ἢ τὸ πλοῖον ἀφίκεται ἐκ Δήλου, οὗ δεῖ ἀφικομένου τεθνάναι με;

ΚΡ. Οὗτοι δὴ ἀφίκεται, ἀλλὰ δοκεῖν μὲν μοι ἥξει τήμερον ἐξ ὧν ἀπαγγέλλουσιν ἤκοντές τινες ἀπὸ Σουνίου καὶ καταλιπόντες ἐκεῖ αὐτό. δηλον οὖν ἐκ τούτων [τῶν ἀγγέλων] ὅτι ἥξει τήμερον, καὶ ἀνάγκη δὴ εἰς αὐριον ἔσται, ὦ Σώκρατες, τὸν βίον σε τελευτᾶν.

ΣΩ. Ἀλλ', ὦ Κρίτων, τύχη ἀγαθῇ, εἰ ταύτῃ τοῖς θεοῖς φίλον, ταύτῃ ἔστω· οὐ μέντοι οἶμαι ἥξιν αὐτὸ τήμερον.

7. Platon, *Fedon* 117a 4 – 117b 9

Καὶ ὁ Κρίτων ἀκούσας ἔνευσε τῷ παιδὶ πλησίον ἐστῶτι. καὶ ὁ παῖς ἐξελθὼν καὶ συχνὸν χρόνον διατρίψας ἤκεν ἄγων τὸν μέλλοντα δώσειν τὸ φάρμακον, ἐν κύλικι φέροντα τετριμμένον. ἰδὼν δὲ ὁ Σωκράτης τὸν ἄνθρωπον, Εἶεν, ἔφη, ὦ βέλτιστε, σὺ γὰρ τούτων ἐπιστήμων, τί χρή ποιεῖν; Οὐδὲν ἄλλο, ἔφη, ἢ πιόντα περιμένειν, ἕως ἂν σου βάρος ἐν τοῖς σκέλεσι γένηται, ἔπειτα κατακεῖσθαι· καὶ οὕτως αὐτὸ ποιήσει. Καὶ ἅμα ὥρεξε τὴν κύλικα τῷ Σωκράτει. Καὶ ὅς λαβὼν καὶ μάλα ἴλεως, ὦ Ἐχέκρατες, οὐδὲν τρέσας οὐδὲ διαφθείρας οὔτε τοῦ χρώματος οὔτε τοῦ προσώπου, ἀλλ' ὥσπερ εἰώθει αυρηδὸν ὑποβλέψας πρὸς τὸν ἄνθρωπον, Τί λέγεις, ἔφη, περὶ τοῦδε τοῦ πώματος πρὸς τὸ ἀποσπείσαι τι; ἔξεστιν ἢ οὐ; Τοσοῦτον, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τρίβομεν ὅσον οἰόμεθα μέτριον εἶναι πιεῖν.

8. Sofoklo, *Antigona* 511 – 525

ΑΝ. Οὐδὲν γὰρ αἰσχρὸν τοὺς ὁμοσπλάγχχνους σέβειν.

ΚΡ. Οὐκ οἶμαι ὅμαιμος χῶ καταντίον θανόν;

ΑΝ. Ὅμαιμος ἐκ μιᾶς τε καὶ ταυτοῦ πατρός.

ΚΡ. Πῶς δὴτ' ἐκείνῳ δυσσεβῇ τιμᾶς χάριν;

ΑΝ. Οὐ μαρτυρήσει ταυθ' ὁ κατθανὼν νέκυς.

ΚΡ. Εἴ τοί σφε τιμᾶς ἐξ ἴσου τῷ δυσσεβεῖ.

ΑΝ. Οὐ γάρ τι δοῦλος. ἀλλ' ἀδελφὸς ὤλετο.

ΚΡ. Πορθῶν δὲ τήνδε γῆν· ὁ δ' ἀντιστάς ὕπερ.

AN. Ὅμως ὁ γ' Αἰδῆς τοὺς νόμους τούτους ποθεῖ.	
KP. Ἀλλ' οὐχ ὁ χρηστός τῷ κακῷ λαχεῖν ἴσος.	520
AN. Τίς οἶδεν εἰ κάτω 'στὶν εὐαγῇ τάδε;	
KP. Οὗτοι ποθ' οὐχ θρόος, οὐδ' ὅταν θάνῃ, φίλος.	
AN. Οὗτοι συνέχθην, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν.	
KP. Κάτω νυν ἐλθοῦς, εἰ φιλητέον, φίλει κείνους· ἐμοῦ δὲ ζῶντος οὐκ ἄρξει γυνή.	525

9. Sofoklo, *Filoktet* 1417 – 1438

σὺ δ' ἐμῶν μύθων ἐπάκουσον.	
Καὶ πρῶτα μὲν σοι τὰς ἐμὰς λέξω τύχας, ὅσους πονήσας καὶ διεξελθὼν πόνους ἀθάνατον ἀρετὴν ἔσχον, ὡς πάρεσθ' ὀρᾶν·	1420
καὶ σοί, σάφ' ἴσθι, τοῦτ' ὀφείλεται παθεῖν, ἐκ τῶν πόνων τῶνδ' εὐκλεᾶ θέσθαι βίον. Ἐλθὼν δὲ σὺν τῷδ' ἀνδρὶ πρὸς τὸ Τρωϊκὸν πόλισμα, πρῶτον μὲν νόσου παύσῃ λυγρᾶς, ἀρετῇ τε πρῶτος ἐκκριθεὶς στρατεύματος,	1425
Πάρην μὲν, ὃς τῶνδ' αἴτιος κακῶν ἔφυ, τόξοισι τοῖς ἐμοῖσι νοσφεῖς βίου, πέρσεις τε Τροίαν, σκυλὰ τ' εἰς μέλαθρα σὰ πέμψεις, ἀριστεῖ' ἐκλαβὼν στρατεύματος,	
Ποίαντι πατρὶ πρὸς πάτρας Οἴτης πλάκα.	1430
Ἄ δ' ἂν λάβῃς σὺ σκυλα τοῦδε τοῦ στρατοῦ τόξων ἐμῶν μνημεῖα πρὸς πυρὰν ἐμὴν κόμιζε. Καὶ σοὶ ταῦτ', Ἀχιλλέως τέκνον, παρήνεσ'· οὔτε γὰρ σὺ τοῦδ' ἄτερ σθένεις ἐλεῖν τὸ Τροίας πεδῖον οὔθ' οὔτος σέθεν·	1435
ἀλλ' ὡς λέοντε συννόμῳ φυλάσσετον οὔτος σὲ καὶ σὺ τόνδ'. Ἐγὼ δ' Ἀσκληπιὸν παυστήρα πέμψω σῆς νόσου πρὸς Ἴλιον·	

10. Sofoklo, *Kralj Edip* 58 – 72

Οἱ. ὦ παῖδες οἰκτροί, γνωτὰ κοὐκ ἄγνωτά μοι προσήλθεθ' ἰμείροντες· εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι νοσεῖτε πάντες, καὶ νοσοῦντες ὡς ἐγὼ οὐκ ἔστιν ὑμῶν ὅστις ἐξ ἴσου νοσεῖ. Τὸ μὲν γὰρ ὑμῶν ἄλγος εἰς ἓν' ἔρχεται	60
---	----

μόνον καθ' αὐτόν, κούδέν' ἄλλον, ἢ δ' ἐμὴ
 ψυχὴ πόλιν τε κάμει καὶ σ' ὁμοῦ στένει.
 Ὡστ' οὐχ ὕπνω γ' εὐδοντά μ' ἐξεγείρετε· 65
 ἀλλ' ἴστε πολλὰ μέν με δακρύναντα δῆ,
 πολλὰς δ' ὁδοὺς ἐλθόντα φροντίδος πλάνοις·
 ἦν δ' εὖ σκοπῶν εὗρισκον ἴασιν μόνην,
 ταύτην ἔπραξα· παῖδα γὰρ Μενουκέως
 Κρέοντ', ἐμαυτοῦ γαμβρόν, ἐς τὰ Πυθικὰ 70
 ἔπεμψα Φοίβου δώμαθ', ὡς πύθοιθ' ὅ τι
 δρῶν ἢ τί φωνῶν τήνδε ῥυσαίμην πόλιν.

11. Sofoklo, Ajant 1328 – 1345

ΟΔ. Ἐξεστίν οὖν εἰπόντι τάληθ' ἠ φίλῳ
 σοὶ μηδὲν ἦσσον ἢ πάρος ξυνηρετεῖν;
 ΑΓ. Εἶπ'· ἦ γὰρ εἶην οὐκ ἂν εὖ φρονῶν, ἐπεὶ 1330
 φίλον σ' ἐγὼ μέγιστον Ἀργείων νέμω.
 ΟΔ. Ἄκουέ νυν. Τὸν ἄνδρα τόνδε πρὸς θεῶν
 μὴ τλῆς ἄθραπτον ὧδ' ἀναλγήτως βαλεῖν·
 μηδ' ἢ βία σε μηδαμῶς νικησάτω
 τοσόνδε μισεῖν ὥστε τὴν δίκην πατεῖν. 1335
 Κάμοι γὰρ ἦν ποθ' οὗτος ἐχθιστος στρατοῦ,
 ἐξ οὗ ἑκράτησα τῶν Ἀχιλλείων ὅπλων·
 ἀλλ' αὐτὸν ἔμπας ὄντ' ἐγὼ τοιόνδ' ἐμοὶ
 οὐκ ἀντατιμάσαιμ' ἂν, ὥστε μὴ λέγειν
 ἐν' ἄνδρ' ἰδεῖν ἄριστον Ἀργείων, ὅσοι 1340
 Τροίαν ἀφικόμεσθα, πλὴν Ἀχιλλέως.
 Ὡστ' οὐκ ἂν ἐνδίκως γ' ἀτιμάζοιτό σοι
 οὐ γὰρ τι τοῦτον, ἀλλὰ τοὺς θεῶν νόμους
 φθείροις ἂν. Ἄνδρα δ' οὐ δίκαιον, εἰ θάνοι,
 βλάπτειν τὸν ἐσθλόν, οὐδ' ἐὰν μισῶν κυρῆς. 1345

12. Euripid, Elektra 300 – 318

ΗΛ. λέγοιμ' ἂν, εἰ χρεὶ (χρεὶ δὲ πρὸς φίλον λέγειν), 300
 τύχας βαρείας τὰς ἐμὰς κάμοῦ πατρός.
 ἐπεὶ δὲ κινεῖς μῦθον, ἱκετεύω, ξένε,
 ἄγγελλ' Ὀρέστηι τὰμὰ κακείνου κακά,
 πρῶτον μὲν οἷοις ἐν πέπλοις αὐλίζομαι,
 πίνωι θ' ὅσωι βέβριθ', ὑπὸ στέγαισί τε 305

οἴαισι ναίω βασιλικῶν ἐκ δωμάτων,
 αὐτὴ μὲν ἐκμοχθοῦσα κερκίσιν πέπλους
 ἢ γυμνὸν ἔξω σῶμα καὶ στερήσομαι
 αὐτὴ δὲ πηγὰς ποταμίους φορουμένη.
 ἀνέορτος ἱερῶν καὶ χορῶν τητωμένη 310
 ἀναίνομαι γυναῖκας οὔσα παρθένος,
 αἰσχύνομαι δὲ Κάστορ', ὃς πρὶν ἐς θεοὺς
 ἐλθεῖν ἔμ' ἐμνήστευεν, οὔσαν ἐγγενῇ.
 μήτηρ δ' ἐμὴ Φρυγίοισιν ἐν σκυλεύμασιν
 θρόνῳ κάθηται, πρὸς δ' ἔδραισιν Ἀσίδες 315
 δμῳαὶ στατίζουσ', ἅς ἔπερσ' ἐμὸς πατήρ,
 Ἰδαῖα φάρη χρυσέαις ἐζευγμέναι
 πόρπαισιν.

13. Euripid, *Medeja* 1002 – 1018

Πα. δέσποιν', ἀφείνται παῖδες οἶδε σοι φυγῆς,
 καὶ δῶρα νύμφῃ βασιλῆς ἀσμένῃ χεροῖν
 ἐδέξατ'· εἰρήνῃ δὲ τάκειθεν τέκνοις.
 ἔα· 1005
 τί συγχυθεῖς' ἔστηκας ἡνίκ' εὐτυχεῖς;
 τί σὴν ἔτρεψας ἔμπαλιν παρηίδα
 κοῦκ ἀσμένῃ τόνδ' ἐξ ἐμοῦ δέχῃ λόγον;
 Μη. αἰαῖ.
 Πα. τάδ' οὐ ξυνωιδὰ τοῖσιν ἐξηγγελέμενοις.
 Μη. αἰαῖ μάλ' αὖθις. Πα. μῶν τιν' ἀγγέλλων τύχην
 οὐκ οἶδα, δόξης δ' ἐσφάλην εὐαγγέλου; 1010
 Μη. ἡγγεῖλας οἶ' ἡγγεῖλας· οὐ σὲ μέφομαι.
 Πα. τί δαὶ κατηφὲς ὄμμα καὶ δακρυροοεῖς;
 Μη. πολλή μ' ἀνάγκη, πρέσβυ· ταῦτα γὰρ θεοὶ
 καγὼ κακῶς φρονοῦς' ἐμηχανησάμην.
 Πα. θάρσει· κάτει τοι καὶ σὺ πρὸς τέκνων ἔτι. 1015
 Μη. ἄλλους κατὰξω πρόσθεν ἢ τάλαιν' ἐγώ.
 Πα. οὗτοι μόνῃ σὺ σῶν ἀπεζύγης τέκνων·
 κούφως φέρειν χρή θνητὸν ὄντα συμφοράς.

14. Euripid, *Helena* 16 – 30

ἡμῖν δὲ γῇ μὲν πατρὶς οὐκ ἀνώνυμος
 Σπάρτη, πατὴρ δὲ Τυνδάρεως· ἔστιν δὲ δὴ

λόγος τις ὡς Ζεὺς μητέρ' ἔπτατ' εἰς ἐμὴν Λήδαν κύκνου μορφώματ' ὄρνιθος λαβών, ὃς δόλιον εὐνήν ἐξέπραξ' ὑπ' αἰετοῦ	20
δίωγμα φεύγων, εἰ σαφὴς οὗτος λόγος· Ἑλένη δ' ἐκλήθην. ἃ δὲ πεπόνθαμεν κακὰ λέγοιμ' ἄν. ἦλθον τρεῖς θεαὶ κάλλους πέρι Ἰδαῖον ἐς κευθμῶν' Ἀλέξανδρον πάρα, Ἥρα Κύπρις τε διογενὴς τε παρθένος,	25
μορφῆς θέλουσαι διαπεράνασθαι κρίσιν. τοῦμὸν δὲ κάλλος, εἰ καλὸν τὸ δυστυχές, Κύπρις προτεínaσ' ὡς Ἀλέξανδρος γαμεῖ, νικᾷ. λιπὼν δὲ βούσταθμ' Ἰδαῖος Πάρις Σπάρτην ἀφίκεθ' ὡς ἐμὸν σχήσων λέχος.	30

15. Euripid, *Kiklop* 113 – 130

Οδ. τίς δ' ἦδε χώρα καὶ τίνες ναίουσιν;	
Σι. Αἰτναῖος ὄχθος Σικελίας ὑπέρτατος.	
Οδ. τεῖχη δὲ ποῦ 'στι καὶ πόλεως πυργώματα;	115
Σι. οὐκ ἔστ'· ἔρημοι πρῶνες ἀνθρώπων, ξένη.	
Οδ. τίνες δ' ἔχουσι γαῖαν; ἢ θηρῶν γένος;	
Σι. Κύκλωπες, ἄντρ' ἔχοντες, οὐ στέγας δόμων.	
Οδ. τίνος κλύοντες; ἢ δεδήμευται κράτος;	
Σι. μονάδες· ἀκούει δ' οὐδὲν οὐδεὶς οὐδενός.	120
Οδ. σπεύρουσι δ'—ἢ τῷ ζῷσι; —Δήμητρος στάχυν;	
Σι. γάλακτι καὶ τυροῖσι καὶ μῆλων βορᾷ.	
Οδ. Βρομίου δὲ πῶμ' ἔχουσιν, ἀμπέλου ῥοάς;	
Σι. ἦκιστα· τοιγὰρ ἄχορον οἰκοῦσι χθόνα.	
Οδ. φιλόξενοι δὲ χῶσιοι περὶ ξένους;	125
Σι. γλυκύτατά φασι τὰ κρέα τοὺς ξένους φορεῖν.	
Οδ. τί φῆις; βορᾷ χαίρουσιν ἀνθρωποκτόνῳ;	
Σι. οὐδεὶς μολὼν δεῦρ' ὅστις οὐ κατεσφάγη.	
Οδ. αὐτὸς δὲ Κύκλωψ ποῦ 'στιν; ἢ δόμων ἔσω;	
Σι. φρουῶδος, πρὸς Αἴτνηι θῆρας ἰχνεύων κυσίν.	130

16. Homer, *Ilijada*, VI, 391 – 405

ἦ ῥα γυνὴ ταμίη, ὃ δ' ἀπέσσυτο δώματος Ἑκτωρ
τὴν αὐτὴν ὁδὸν αὐτὶς ἐϋκτιμένας κατ' ἀγυιάς.
εὖτε πύλας ἴκανε διερχόμενος μέγα ἄστν
Σκαιάς, τῇ ἄρ' ἔμελλε διεξιμέναι πεδίον δέ,

ἐνθ' ἄλοχος πολύδωρος ἐναντίη ἦλθε θέουσα	395
Ἀνδρομάχη θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἡετίωνος	
Ἡετίων ὃς ἔναιεν ὑπὸ Πλάκῳ ὑληέσση	
Θήβη Ὑποπλακίη Κιλίκεσσ' ἄνδρεσσιν ἀνάσσω·	
τοῦ περ δὴ θυγάτηρ ἔχεθ' Ἐκτορι χαλκοκορυστῇ.	
ἢ οἱ ἔπειτ' ἦντησ', ἅμα δ' ἀμφίπολος κίεν αὐτῇ	400
παῖδ' ἐπὶ κόλπῳ ἔχουσ' ἀταλάφρονα νήπιον αὐτῶς	
Ἐκτορίδην ἀγαπητὸν ἀλίκιον ἀστέρι καλῶ,	
τόν ῥ' Ἐκτωρ καλέεσκε Σκαμάνδριον, αὐτὰρ οἱ ἄλλοι	
Ἀστυάνακτ'· οἷος γὰρ ἐρύετο Ἴλιον Ἐκτωρ.	
ἦτοι ὁ μὲν μείδησεν ἰδὼν ἐς παῖδα σιωπῇ.	405

17. Homer, *Odiseja*, VIII, 486 – 498

δὴ τότε Δημόδοκον προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς·
 “Δημόδοκε, ἔσοχα δὴ σε βροτῶν αἰνίζομαι ἀπάντων·
 ἢ σέ γε Μοῦσ' ἐδίδαξε, Διὸς πάϊς, ἢ σέ γ' Ἀπόλλων·
 λίην γὰρ κατὰ κόσμον Ἀχαιῶν οἶτον αἰεῖδεις,
 ὅσσ' ἔρξαν τ' ἔπαθόν τε καὶ ὅσσ' ἐμόγησαν Ἀχαιοί,
 ὥς τέ που ἦ αὐτὸς παρεὼν ἢ ἄλλου ἀκούσας.
 ἀλλ' ἄγε δὴ μετάβηθι καὶ ἵππου κόσμον ἄεισον
 δουρατεύου, τὸν Ἐπειὸς ἐποίησεν σὺν Ἀθήνῃ,
 ὃν ποτ' ἐς ἀκρόπολιν δόλον ἤγαγε διὸς Ὀδυσσεύς
 ἀνδρῶν ἐμπλήσας, οἳ Ἴλιον ἐξαλάπαξαν.
 αἶ κεν δὴ μοι ταῦτα κατὰ μοῖραν καταλέξῃς,
 αὐτίκα καὶ πᾶσιν μυθήσομαι ἀνθρώποισιν,
 ὥς ἄρα τοι πρόφρων θεὸς ὥπασε θέσπιν ἀοιδήν.”

Preporučena literatura za pristupnike

- Dukat, *Gramatika grčkog jezika*, Školska knjiga, Zagreb, 1983.
- Martinić-Jerčić, Matković, *Prometej*, Školska knjiga, Zagreb, 2003.
- Martinić-Jerčić, Matković, Gjurašin, *Prometej Mythos 1*, Školska knjiga, Zagreb, 2019.
- Martinić-Jerčić, Matković, Gjurašin, *Prometej Epos 2*, Školska knjiga, Zagreb, 2020.
- Martinić-Jerčić, Matković, Gjurašin, *Prometej Logos 3*, Školska knjiga, Zagreb, 2021.
- Martinić-Jerčić, Matković, Gjurašin, Maleš, *Prometej Kosmos 4*, Školska knjiga, Zagreb, 2021.
- Majnarić, Gorski, *Grčko-hrvatski rječnik*, Školska knjiga, Zagreb, 1976.
- Musić, Majnarić, *Gramatika grčkog jezika*, Školska knjiga, Zagreb, 1980.
- Sabadoš, Sironić, Zmajlović, *Chrestomathia Graeca*, Školska knjiga, Zagreb, 2002.
- Sabadoš, Sironić, Zmajlović, *Anthologia Graeca*, Školska knjiga, Zagreb, 1971.
- Schwab, *Najljepše priče klasične starine*, Grafički zavod Hrvatske, Zagreb, 1984.
- Zamarovsky, *Junaci antičkih mitova*, ArtResor, Zagreb, 1985.

Preporučena literatura za nastavnike

- Der kleine Pauly, *Lexikon der Antike in 5 Bänden*, München, 1979.
- Der neue Pauly, Stuttgart-Weimar, 1996.
- Dukat, *Ogledi o grčkoj tragediji*, Izdavački centar Rijeka, Biblioteka Dometi, 1981.
- Dukat, *Homersko pitanje*, Globus, Zagreb, 1987.
- Eshil – Sofoklo – Euripid, *Sabrane grčke tragedije*, Vrhunci civilizacije, Beograd, 1988.
- Herodot, *Povijest*, Matica hrvatska, Zagreb, 2000.
- Juric, *Grčka – od mitova do antičkih spomenika*, Andromeda, Rijeka, 2001.
- Lesky, *Povijest grčke književnosti*, Golden marketing, Zagreb, 2001.
- Musić, *Nacrt grčkih i rimskih starina*, Ex libris, Zagreb, 2002.
- Olalla, *Mitološki atlas Grčke*, Golden marketing, Zagreb, 2007.
- Povijest svjetske književnosti*, II. dio, Mladost, Zagreb, 1977.
- Schein, *Smrtni junak*, Globus, Zagreb, 1989.
- The Oxford Concise Companion to Classical Literature*, Oxford, 1993.
- The Oxford Companion to Classical Civilization*, Oxford, 1998.
- The Oxford Classical Dictionary*, Oxford, 1996.
- The Penguin, *Dictionary of Classical Mythology*, London, 1990.

The Penguin, *Historical Atlas of Ancient Greece*, London, 1996.

Sironić, *Rasprave o helenskoj književnosti*, Matica hrvatska, Zagreb, 1997.

Škiljan, *Leksikon antičkih autora*, Latina & Graeca, Zagreb, 1996.

Škiljan, *Leksikon antičkih termina*, Latina & Graeca, Zagreb, 2003.

Zaninović, *Od Helena do Hrvata*, Školska knjiga, Zagreb, 1996.

Zamarovsky, *Otkriće Troje*, Globus, Zagreb, 1965.

Zamarovsky, *Grčko čudo*, Školska knjiga, Zagreb, 1978.

Korisni linkovi

<http://www.textkit.com/>

<http://www.gottwein.de/>

<http://scaife.perseus.org/>

<http://www.teacheroz.com/greeks.html>

Online rječnici

<http://archimedes.fas.harvard.edu/pollux/>

<https://logeion.uchicago.edu/lexidium>

Književnost

<https://www.ancient-literature.com/>

http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/index.html

Homer, komentari

<https://ahcip.chs.harvard.edu/>

<https://homer.library.northwestern.edu/>

DODATCI

VOKABULAR

Vokabular koji se nalazi u katalogu ne temelji se na propisanim tekstovima, već je leksička jezgra koja pristupnicima može poslužiti kao podsjetnik i osnova za proširivanje vlastitoga vokabulara. Kriterij za uvrštavanje pojedinih riječi bio je učestalost i važnost korištenja tih riječi u nastavi.

A

ἄμβροτος 3 i 2 (=ἄβροτος)	besmrtn	ἀεί	uvijek
ἀγαθός 3	dobar, čestit	ἀήρ, ἀέρος, ἡ	zrak
ἄγαλμα, ατος, τό	nakit; ponos; kip	ἀθάνατος 2	besmrtn
ἀγαπάω	voljeti	ἄθλος, ου, ό	borba, nadmetanje; muka
ἀγάπη, ης, ἡ	ljubav	ἀθροίζω	skupljati
ἀγγέλλω	javljati	αἰθήρ, έρος, ἡ	eter; nebo; zrak
ἄγγελος, ου, ό	glasnik	αἷμα, ατος, τό	krv
ἀγείρω	skupljati; sazivati	αἶξ, γός, ἡ/ό	koza; jarac
ἄγκυρα, ας, ἡ	sidro	αἰρέω	uzeti, uhvatiti
ἄγορά, ᾱς, ἡ	skupština, trg	αἰσθάνομαι	opaziti, osjetiti
ἀγορεύω	javno govoriti	αἰσχρός 3	ružan, sramotan
ἄγρός, οῦ, ό	polje	αἰτέω	moliti, tražiti
ἄγω	voditi	αἰτία, ας, ἡ	uzrok, krivnja
ἄγων, ὠνος, ό	igra, natjecanje	ἄκοντίζω	bacati koplje
ἀγωνίζομαι	natjecati se, boriti se	ἀκούω	slušati
ἀδελφός, οῦ, ό	brat	ἀκρόπολις, εως, ἡ	gornji grad, tvrđava
ἀδικέω	činiti krivo; biti krivac	ἄκρος 3	višnji, gornji, krajnji
ἀδικία, ας, ἡ	nepravda	ἀλγεῖνός 3	bolan, mučan
ᾄδω	pjevati	ἄλγος, ους, τό	bol

ἀλήθεια, ας, ή	istina	ἄποινα, ων, τά	otkupnina
ἀληθεύω	govoriti istinu	ἀπορία, ας, ή	neprilika
ἀληθής 2	istinit	ἀργυρότοξος 2	srebrnoluk, Apolonov epitet
ἄλλά	ali, nego	ἀργυροῦς, ᾧ, οῦν	srebrn
ἄλλος, η, ο	drugi	ἀρετή, ἧς, ή	vrлина, hrabrost
ἄλοχος, ου, ή	supruga, žena	ἀρμονία, ας, ή	veza, spajanje; sklad
ἄμαρτάνω	promašiti; pogriješiti	ἀρχή, ἧς, ή	početak, vlast; pokrajina
ἄμαρτία, ας, ή	pogreška, grijeh	ἄρχω	počinjati, vladati, zapovijedati
ἀμείβομαι	promijeniti; odgovarati	ἄρχων, οντος, ό	zapovjednik
ἄμπελος, ου, ή	vinova loza	ἀσπίς, ίδος, ή	štit
ἀμφίπολος, ου, ή	sluškinja	ἄστν, εος, τό	grad (najčešće se odnosi na Atenu)
ἀνά (+ ak.)	uz, po	ἀτιμάζω	sramotiti, prezirati, ne štovati
ἀναβαίνω	uzlaziti, penjati se	αὐγή, ἧς, ή	zraka (Sunca)
ἀνάβασις, εως, ή	uspon	αὐλός, οῦ, ό	frula, svirala
ἀνάγκη, ης, ή	nužda, sila; sudbina	αὐξάνω	povećavati
ἄναξ, ἄνακτος, ό	vladar	αὐτόματος 2	koji se sam od sebe pokreće
ἀνάτω	vladati	αὐτός, ή, ό	sam, isti, on (u ko- sim padežima)
ἀνδρεία, ας, ή	hrabrost	ἀφικνέομαι	stići
ἀνδρεῖος 3	muževan, hrabar	ἄφρων 2	nerazuman, lud
ἄνεμος, ου, ό	vjetar		
ἄνθρωπος, ου, ό	muž, čovjek, junak		
ἄνθος, ους, τό	cvijet		
ἄνθρωπος, ου, ό	čovjek		
ἄξιος 3	vrijedan, dostojan		
ἀοιδός, οῦ, ό	pjevač		
ἀπό (+ gen.)	od		
ἀποθνήσκω	umirati		

B

βαθύς, εἶα, ύ	dubok
βαίνω	ići, koračati, stupati

βάλλω	bacati	γαμέω	ženiti se
βάρβαρος 2	negrčki, barbarski	γάμος, ου, ό	svadba, brak
βαρύς, εἶα, ύ	težak	γάρ	naime, jer
βασιλεία, ας, ή	kraljevina, kraljevska vlast	γελάω	smijati se
βασιλεύς, έως, ό	kralj	γένεσις, εως, ή	postanak, rođenje
βασιλεύω	kraljevati, vladati	γένος, ους, τό	rod, pleme
βία, ας, ή	sila	γεραιός 3	star; supst. starac
βιβλίον, ου, τό	knjiga	γέρον, οντος, ό	starac
βίβλος, ου, ή	knjiga	γῆ, ἡς, ή	zemlja
βίος, ου, ό	život	γίγας, αντος, ό	div
βλάπτω	škoditi, štetiti	γίγνομαι	postajati, biti
βλέπω	gledati	γιγνώσκω	poznavati, spoznavati
βοάω	zvati	γλαυκῶπις, ιδος, ή	sovooka, sjajnooka; epitet za Atenu
βουλεύω	vijećati, savjetovati; med. odlučivati	γλαῦξ, κός, ή	sova
βουλή, ἡς, ή	savjet, dogovor, odluka; vijeće	γλυκύς, εἶα, ύ	sladak
βούλομαι	htjeti, željeti	γλῶττα, ης, ή	jezik
βοῦς, βοός, ό ή	govedo	γνώμη, ης, ή	mišljenje, odluka
βοῶπις, ιδος, ή	volooka, epitet za Heru	γονεύς, έως, ό	roditelj
βραδύς, εἶα, ύ	spor	γόνυ, γόνατος, τό	koljeno
βραχύς, εἶα, ύ	kratak	γράμμα, ατος, τό	slovo; knjiga; pl. književnost, čitanje i pisanje
βροτός, ό, ή	smrtan; supst. smrtnik	γραμματική, ἡς, ή	gramatika
βωμός, οὔ, ό	žrtvenik	γράφω	pisati
Γ		γυμνάζω	vježbati
γάλα, γάλακτος, τό	mlijeko	γυμνάσιον, ου, τό	vježbalište
		γυμνός 3	gol; oskudno odjeven

γυνή, γυναικός, ή	žena	διδάσκω	poučavati
γύψ, γυπός, ό	jastreb	δίδωμι	davati
Δ		διθύραμβος, ου, ό	ditiramb, korska pjesma u čast Dioniza
δαίμων, ονος, ό	božanstvo, zloduh	δίκαιος 3	pravedan
δάφνη, ης, ή	lovor	δίκη, ης, ή	pravda
δέ	a, ali, no	διός 3	bogolik; božanski;
δεῖ	treba		častan
δείδω	plašiti se	διώκω	(pro)goniti
δείκνυμι	pokazivati	δοκέω	misлити
δεινός 3	strašan	δοκεῖ μοι	čini mi se
δελφίς, ἱνος, ό	dupin	δόξα, ης, ή	misao, glas, slava
δένδρον, ου, τό	drvo	δόρυ, δόρατος, τό	koplje
δεξιός 3	desni	δουλεύω	robovati
δέρμα, ατος, τό	koža	δοῦλος, ου, ό	rob, sluga
δεσμός, οῦ, ό	uže, pl. okovi	δουλόω	zarobiti
δεσμώτης, ου, ό	zarobljenik; (kao prijatelj) svezan, okovan	δρᾶμα, ατος, τό	djelo, čin; drama
δεσπότης, ου, ό	gospodar	δρόμος, ου, ό	trčanje, utrka
δέχομαι	primati	δύναμαι	moći
δημοκρατία, ας, ή	vlast naroda	δύναμις, εως, ή	silа, snaga, moć
δῆμος, ου, ό	narod	δῶμα, ατος, τό	stan, kuća, dom
διά (+ gen.)	kroz, preko; (+ ak.) zbog	δῶρον, ου, τό	dar
διάδοχος, ου, ό	nasljednik, zamjenik	Ε	
διαφθείρω	uništavati, pustošiti	ἐαο, ἐαρος, τό	proljeće
διδάσκαλος, ου, ό	učitelj	ἐάω	dopustiti
		ἐγείρω	buditi
		ἐγώ	ja

ἐθέλω/θέλω	željeti	ἐπί (+ gen.)	na, kod, uz, (+ dat.)
ἔθνος, ους, τό	narod		na, pri, kod; (+ ak.)
ἔθος, ους, τό	običaj		na, protiv, za
εἶδος, ους, τό	lik, oblik, ideja	ἐπίσταμαι	znati
εἶδωλον, ου, τό	lik, prilika, prikaza	ἐπιστήμη, ης, ἡ	znanje
εἰμί	biti	ἔπομαι	slijediti
εἶμι	ići ću	ἔπος, ους, τό	riječ, govor, pjesma
εἰρήνη, ης, ἡ	mir	ἐργάζομαι	raditi, činiti
εἰς	(+ ak.) u, na, za	ἔργον, ου, τό	djelo, posao
ἐκ	(+ gen.) iz	ἔρις, ιδος, ἡ	srdžba, ljutnja, bijes
ἐκατόμβη, ης, ἡ	svečana žrtva	ἐρμηνεύς, έως, ό	vjesnik, glasnik
ἐκεῖνος, η, ο	onaj, ona, ono	ἐρυθρός 3	crven
ἐκρηβόλος, 2	dalekometni, epitet za Apolona	ἔρχομαι	dolaziti, ići
ἐλαία, ας, ἡ	maslina	ἔρως, ωτος, ό	želja, ljubav
ἐλαύνω	goniti; jahati; hodati, ići	ἐρωτάω	pitati
ἔλαφος, ου, ό/ή	jelen, košuta	ἔσοδος, ου, ἡ	ulaz
ἐλευθερία, ας, ἡ	sloboda	ἑταῖρος, ου, ό	drug, prijatelj
ἐλέφας, αντος, ό	slon	ἕτερος 3	drugi (od dvojice)
ἐλπίς, ίδος, ἡ	nada, pouzdanje	ἔτος, ους, τό	godina
ἐμός 3	moj	εὖ	dobro, valjano
ἐν (+dat)	u, na, o, po	εὐγενής 2	plemenit
ἐξοδος, ου, ἡ	izlaz; eksod, izla- zna pjesma kora u tragediji	εὐδαιμονία, ας, ἡ	sreća, blaženstvo
ἐπεισόδιον, ου, τό	epizodij, dio tra- gedije (odgovara činovima)	εὐδαίμων, ον	sretan
		εὐρίσκω	nalaziti, otkrivati
		εὐχομαι	moliti
		εὐώνυμος 2	lijevi
		ἐχθρός 3	neprijateljski, mrzak
		ἔχω	imati, držati
		ἔως, έω, ἡ	zora

Z

ζάω	živjeti
ζεύγνυμι	ujarmiti
ζωή, ἥς, ἡ	život
ζώνη, ης, ἡ	pojas
ζῶον, ου, τό	životinja

H

ἡβη, ης, ἡ	mladost
ἡγεμών, όνος, ό	vođa, zapovjednik
ἡγέομαι	voditi, biti vođa
ἡδῆ	već
ἡδονή, ἥς, ἡ	naslada, radost
ἡδύς, εἶα, ύ	ugodan
ἦκω	došao sam, ovdje sam
ἥλιος, ίου, ό	Sunce
ἡμεῖς	mi
ἡμέρα, ας, ἡ	dan
ἡμέτερος 3	naš
ἥρως, ἥρωος, ό	heroj, junak

Θ

θάλαμος, ου, ό	bračna ođaja (spavaća soba)
θάλαττα, ης, ἡ	more
θάνατος, ου, ό	smrt
θάπτω	sahranjivati

θαῦμα, ατος, τό	čudo
θαυμάζω (+ ak.)	čuditi se, diviti se
θεά, ᾱς, ἡ	božica
θεάομαι	gledati
θέατρον, ου, τό	kazalište, gledalište
θεός, οὔ, ό	bog
θεραπεύω	njegovati, liječiti, štovati
θερμός 3	vruć, topao
θέρος, ους, τό	ljeto
θέω	trčati
θήρ, θηρός, ό / θηρίον, ίου τό	zvijer, životinja
θηράω / θηρεύω	loviti
θησαυρός, οὔ, ό	blago
θνήσκω	umirati
θνητός 3	smrtan
θρίξ, τριχός, ἡ	dlaka, kosa
θυγάτηρ, τρός, ἡ	kćer
θυμός, οὔ, ό	srce, duša
θύω	žrtvovati
θώραξ, ακος, ό	oklop

I

ιατρός, οὔ, ό	liječnik
ἴδιος 3	vlastit
ιερεύς, έως, ό	svećenik
ιερός 3	svet
ἴημι	slati

ἰκάνω/ἴκω	dolaziti	καρπός, οὔ, ὁ	plod
ἰκετεύω	biti pribjegar	κασίγνητος 3	bratski, supst. brat, sestra
ἰκέτις, ἰδος, ἡ / ἰκέτης, ου, ὁ	pribjegar	κατά (+ gen.)	sa, dolje, niz; (+ ak.) kroz, prema, duž
ἶνα	da (namjerni veznik)	καταβαίνω	silaziti
ἵππεύς, ἑως, ὁ	konjanik, vitez	κατάβασις, εως, ἡ	silazak
ἵππος, ου, ὁ/ἡ	konj, kobila	κατάλογος, ου, ὁ	popis, imenik
ἴσος 3	jednak, isti	κέαρ, κέαρως, τό/κῆρ, κῆρος, τό	srce
ἴστημι	staviti	κεῖμαι	ležati
ἱστορία, ας, ἡ	ispitivanje, povijest	κελεύω	zapovijedati
ἰχθύς, ὕος, ὁ	riba	κενός 3	prazan
Κ			
καθαίρω	čistiti, prati	κέρας, ως, τό	rog; krilo vojske
κάθαρσις, εως, ἡ	katarza, pročišćenje	κεφαλή, ἡς, ἡ	glava
κάθημαι/ καθίζομαι	sjediti	κήρυξ, υκος, ὁ	glasnik
καί	i, pa	κιθάρα, ας, ἡ	kitara, žičani instrument
καιρός, οὔ, ὁ	prava, mjera, zgodan čas	κιθαρωδός, οὔ, ὁ	kitarač, pjevač uz kitaru
καίω	paliti	κινδυνεύω	izlagati se opasnosti
κακός 3	zao	κίνδυνος, ου, ὁ	opasnost
κάλαμος, ου, ὁ	trska	κινέω	pokretati; micati
καλέω	zvati	κίω	ići
κάλλος, ους, τό	ljepota	κλαίω	plakati
καλός 3	lijep	κλεινός 3	slavan
καλύπτω	pokrivati, zastirati	κλέος, ους, τό	slava
κάματος, ου, ὁ	umor, muka	κλέπτω	krasti
κάμηλος, ου, ὁ/ἡ	deva	κνημίς, ἰδος, ἡ	nazuvak
καρδία, ας, ἡ	srce	κοινός 3	zajednički

κόμη, ης, ή	kosa	λανθάνω	biti skriven
κόπτω	udarati, tući, posjeći, ubiti	λαός, οὔ, ό	narod
κόραξ, ακος, ό	gavran	λέγω	govoriti, pričati
κορυθαίολος 2	sjajnošljemac (Hektor)	λείπω	ostavljati
κόρυς, υθος, ή	kaciga s perjanicom	λευκός 3	bijel
κοσμέω	ukrasiti, urediti	λευκώλενος 2	bjeloruk
κόσμος, ου, ό	raspored, red, nakit	λέων, οντος, ό	lav
κράνος, ους, τό	kaciga	λιμήν, ένος, ό	luka
κρατήρ, ήρος, ό	vrč; kotlina, krater	λόγος, ου, ό	riječ, govor
κράτος, ους, τό	snaga	λοιμός, οὔ, ό	kuga
κρίνω	prosuditi, suditi	λούω	prati, kupati
κριτής, οὔ, ό	sudac	λύκος, ου, ό	vuk
κρύπτω	sakrivati	λυπέω	žalostiti; (med.) tugovati
κτάομαι	stjecati	λύπη, ης, ή	tuga
κτείνω	ubijati	λύω	odriješiti, osloboditi
κτηῖμα, ατος, τό	imetak; pl. blago	M	
κύκλος, ου, ό	krug	μάθημα, ατος, τό	nauk, znanje, učenje
κύριος, ου, ό	gospodar, gospodin	μαθητής, οὔ, ό	učenik
κύων, κυνός, ό/ή	pas, kuja	μακρός 3	dug
κώμη, ης, ή	selo	μάλα	vrlo, veoma, rado
κωμωδία, ας, ή	komedija, vesela igra	μανθάνω	učiti
λαβύρινθος, ου, ό	labirint	μάντις, εως, ό	vrač
λαμβάνω	uzimati, primati	μάρτυς, υρος, ό/ή	svjedok
λαμπάς, άδος, ή	baklja, luč, zublja; svjetiljka	μάχαιρα, ας, ή	mač
λαμπρός 3	sjajan	μάχη, ης, ή	bitka
		μάχομαι	boriti se
		μικρός 3	malen

μέγαρον, ου, τό	dvorana, soba; svetište (dio hrama)	N	
μέγας, μεγάλη, μέγα	velik		ναίω stanovati
μείγνυμι	miješati		ναυμαχία, ας, ή pomorska bitka
μέλας, μέλαινα, μέλαν	crn		ναῦς, νεώς, ή lađa
μέλιττα, ης, ή	pčela		ναύτης, ου, ό mornar
μέλος, ους τό	lirska pjesma		νεανίας, ου, ό mladić
μένω	ostajati, čekati		νεκρός 3 mrtav
μέσος 3	srednji		νέμω dijeliti
μετά	(+ gen.) sa; (+ dat.) među; (+ ak.) poslije, iza		νέος 3 mlad, nov
μέτρον, ου, τό	mjera		νεφέλη, ης, ή oblak
μέτωπον, ου, τό	čelo		νη̄σος, ου, ή otok
μή	ne, da ne		νικάω pobijediti, biti pobjednik
μῆνις, ιος, ή	srdžba		νίκη, ης, ή pobjeda
μήτηρ, τρός, ή	majka		νοέω misliti
μηχανή, ῆς, ή / μηχάνημα, ατος, τό	izum, stroj		νομίζω smatrati, običavati
μιμνήσκομαι	sjećati se		νόμος, ου, ό zakon
μιμνήσκω	podsjedati		νόσος, ου, ή bolest
μισέω	mrziti		νόστος, ου, ό povratak
μνήμη, ης, ή	pamćenje, spomen, sjećanje		νοῦς, νοῦ, ό pamet; mišljenje
μοῖρα, ας, ή	sudbina; dio		νῦν sada
μόνος 3	jedini, sam	νύξ, νυκτός, ή noć	
μορφή, ῆς, ή	oblik	Ξ	
μῦθος, ου, ό	mit, priča		ξενία, ας, ή gostoprimstvo
			ξένος 3 tuđ, stran; supst. stranac, gost
			ξίφος, ους, τό mač

O

ὅδε, ἦδε, τότε	ovaj, ova, ovo	ὀρθός 3	uspravan
ὁδός, οὗ, ἡ	put	ὀρμάω	kretati, tjerati
ὁδούς, ὄντος, ὁ	zub	ὄρνις, ἰθος, ὁ/ἡ	ptica
οἶδα	znati	ὄρος, οὐς, τό	brdo, planina
οἰκεῖος 3	kućni, domaći	ὀρχήστρα, ας, ἡ	orhestra, dio kazališta
οἰκέω	stanovati	ὅς, ἥ, ὅ	koji, koja, koje
οἰκία, ας, ἡ	kuća	ὅσος 3	kolik
οἶκος, ου, ὁ	kuća	ὀστοῦν, οὗ, τό	kost
οἶνος, ου, ὁ	vino	ὅτε	kad
οἶς, οἴος, ὁ/ἡ	onca	ὅτι	da
οἶω, οἶομαι	misлити	οὐ (οὐκ, οὐχ/ί/)	ne
οἰωνός, οὗ, ὁ	ptica (grabežljivica – jastreb, orao)	οὐδεῖς, -μία, -έν	nijedan
ὄλεθρος, ου, ὁ	propast	οὐρανός, οὗ, ὁ	nebo
ὀλίγος 3	malen	οὖς, ὠτός, τό	uho
ὄλλυμι	upropaštavati, kvariti	οὗτος, αὕτη, τοῦτο	taj, ta, to
ὅλος 3	čitav	ὀφθαλμός, οὗ, ὁ	oko
ὁμοῖος 3	jednak	ὄψις, εως, ἡ	gledanje, vid, oko
ὁμολογέω	slagati se	Π	
ὄνειρος, ου, ὁ	san		
ὄνομα, ατος, τό	ime	παιδαγωγός, ου, ὁ	pedagog, odgojitelj
ὀνομάζω	nazivati	παιδεία, ας, ἡ	odgoj
ὀνομαστός 3	znamenit	παιδεύω	odgajati
ὀπλίτης, ου, ὁ	teško naoružani pješak	παίζω	igrati se
ὄπλον, ου, τό	oružje	παῖς, παιδός, ὁ/ἡ	dijete, dječak, djevojčica
ὀράω	gledati	παλαιός 3	star
		πάνδημος 2	javni, opći, narodni
		παρά (+ dat.), (+ ak.)	uz, pokraj

παρασάγγης, ου, ό	perzijska milja – 5,5 km	πλουτίζω	obogatiti
παρασκευάζω	pripremati	πλουῖτος, ου, ό	bogatstvo
πάρεμι	biti prisutan	πνέω	puhati
παρελαύνω	prevaliti	ποδάριος 2	brzonogi
παρέχω	pružati, dati	ποιέω	činiti
παρθένος, ου, ή	djevica, djevojka	ποιητής, ου, ό	pjesnik
πάροδος, ου, ή	parod, ulazna pjesma kora u tragediji	ποικίλος 3	šaren
πᾶς, πᾶσα, πᾶν	sav, svaki	πολεμέω	ratovati
πάσχω	trpjeti	πολέμιος, ου, ό	neprijatelj
πατήρ, πατρός, ό	otac	πόλεμος, ου, ό	rat
πατρίς, ίδος, ή	domovina	πόλις, εως, ή	grad, država
παύω	prestati	πολίτης, ου, ό	građanin
πεδίων, ίου, τό	ravnica	πολυμήχανος 2	domišljat
πείθω	nagovarati, uvjeravati; med. slušati, pokoravati se	πολύς, πολλή, πολύ	mnogi
πέμπω	slati	πολύτροπος 2	lukav, okretan, vješt
πέρθω	razarati	πολύφρων, ονος, ό	mudar, vrlo razborit
περί (+ gen.), (+ dat.)	oko, o	πορεύομαι	putovati
πέτρα, ας, ή	stijena	ποταμός, ου, ό	rijeka
πικρός 3	gorak	πότνια, ας, ή	gospođa, gospa, gospodarica
πίνω	piti	πούς, ποδός, ό	noga
πίπτω	padati, poginuti	πρᾶγμα, ατος, τό	djelo, posao
πιστεύω	vjerovati	πράττω	činiti, raditi
πλέω	ploviti	πρέσβυς, ό	star
πλοῖον, ου, τό	splav, brod	προδότης, ου, ό	izdajnik
		πρόλογος, ου, ό	prolog, uvodni dio tragedije
		πρός	(+ dat.) kod, (+ ak.) prema

πρῶτος 3	prvi	στάσιμον, ου, τό	stazim, stajaća
πτερόν, οὔ, τό	pero, krilo		pjesma kora u
πῦρ, πυρός, τό	vatra		tragediji
		στέλλω	slati
		στέργω	voljeti, ljubiti
		στέφανος, ου, ό	vijenac
		στέφω	ovjenčati
P		στιῆθος, ους, τό	prsa
ρέω	teći	στήλη, ης, ή	stup, spomen – stup
ρήτωρ, ορος, ό	govornik		(nagrobni)
ρίπτω	bacati	στόμα, ατος, τό	usta
ρίς, ρινός, ή	nos, rilo	στράτευμα, ατος, τό	vojska
ρόδοδάκτυλος, 2	ružoprst, epitet za Zoru (Hώς)	στρατεύω	ratovati
ρόδον, ου, τό	ruža	στρατηγέω	biti vojskovođa
		στρατηγός, οὔ, ό	vojskovođa
Σ		στρατιώτης, ου, ό	vojnik
σατράπης, ου, ό	satrap	στρατόπεδον, ου, τό	vojni tabor
σαφής 2	jasan	στρέφω	okretati
σῆμα, τος, τό	znak	σύ	ti
σιγάω	šutjeti	συμμαχία, ας, ή	savezništvo
σκηνή, ης, ή	šator, pozornica	σύμμαχος, ου, ό	saveznik, suborac
σκήπτρον, ου, τό	žezlo	σύν (+ dat)	s, sa
σκοπέω	promatrati, gledati	σφαῖρα, ας, ή	kugla, lopta
σός 3	tvoj	σχῆμα, τος, τό	oblik
σοφία, ας, ή	mudrost	σχολή, ης, ή	mir, dokolica, škola
σοφός 3	mudar; supst. mudrac	σώζω	spašavati
σπείρω	sijati	σῶμα, ατος, τό	tijelo
σταθμός, οὔ, ό	stanica, postaja	σωτήρ, ηρος, ό	spasitelj
		σώφρων 2	mudar, razborit

T

τάλας, τάλαινα, τάλαν	jadan
τάξις, εως, ή	red, bojni red
τάπτω	redati
ταῦρος, ου, ό	bik
τάφος, ου, ό / ταφή, ής, ή	grob
ταχύς, εἶα, ύ	brz
τε	i
τεῖχος, ους, τό	zid(ine)
τέκνον, ου, τό	dijete
τελευτή, ής, ή	završetak, kraj
τέμνω	rezati
τέρπω	veselim
τέττιξ, ιγος, ό	cvrčak
τέχνη, ης, ή	umjetnost, vještina
τίθημι	stavljati
τίκτω	rađati
τιμάω	častiti
τιμή, ής, ή	čast, cijena
τις, τι	netko, nešto
τίς, τί	tko?, što?
τομή, ής, ή	rezanje, rez; odsječeni dio
τόξον, ου, τό	luk, luk i strelice
τόπος, ου, ό	mjesto, prilika
τράγος, ου, ό	jarac

τραγωδία, ας, ή	tragedija, ozbiljna drama
τρέπω	okretati, odbijati
τρέφω	hraniti
τρέχω	trčati
τυγχάνω	postići; dogoditi se
τύπτω	udarati
τυφλός 3	slijep
τύχη, ης, ή	dogadjaj, sudbina, sreća

Υ

ύβρις, εως, ή	obijest
ύδωρ, ύδατος, τό	voda
υἱός, οῦ, ό	sin
ύλη, ης, ή	šuma
ύμεις	vi
ύμέτερος, 3	vaš
ύμνος, ου, ό	himna, hvalospjev
ύπέρ	(+ gen.) za, preko, iznad, (+ ak.) preko
ύπνος, ου, ό	san
ύπό	(+ gen.) od, ispod, radi, (+ dat.) pod

Φ

φαίνω	pokazivati
φάλαγξ, γγος, ή	falanga – bojni red
φάρμακον, ου, τό	lijek, otrov

φέρω	nositi, podnositi	Χ	
φεύγω	bježati		
φημί	govoriti	χαίρω	radovati se, pozdravljati
φθόνος, ου, ό	zavist	χαλεπός 3	težak
φιλέω	voljeti	χαλκούς, ἡ, οὖν	mjeden
φιλία, ας, ή	prijateljstvo	χάρις, ιτος, ή	ljubav, milost
φίλος 3	drag, mio; supst. prijatelj	χειμών, ὠνος, ό	zima, oluja
φιλοσοφία, ας, ή	filozofija, ljubav prema mudrosti	χείρ, χειρός, ή	ruka
φοβέω	plašiti	χέω	lijevati
φόβος, ου, ό	strah	χθών, χθονός, ή	zemlja
φοῖβος 3	sjajan	χιτών, ὠνος, ό	hiton – haljina bez rukava; oklop
φοῖνιξ, ικος, ό/ή	grimizan; (supst.) grimizna boja	χορεύω	plesati
φονεύω	ubiti	χορηγός, ου, ό	koreg, vođa kora
φρήν, φρενός, ή	srce, duša, um, razum	χορός, οὔ, ό	kolo, ples, kor
φρονέω	misлити	χράομαι	upotrebljavati, trebati
φυγή, ἡς, ή	bijeg	χρή	treba
φύλαξ, -κος, ό	čuvar	χοῆμα, ατος, τό	stvar; pl. imutak, novac
φυλάττω	čuvati	χρηστός, 3	koristan
φύλλον, ου, τό	list	χρίω	mazati
φύσις, εως, ή	priroda	χρόνος, ου, ό	vrijeme
φυτόν, οὔ, τό	biljka	χρυσοῦς, ἡ, οὖν	zlatan
φύω	roditi	χρῶμα, τος, τό	boja
φωνέω	govoriti	χώρα, ας, ή	prostor, mjesto, zemlja
φωνή, ἡς, ή	glas	χωρέω	maknuti se, ici naprijed
φῶς, φωτός, τό	svjetlost		

Ψ

ψευδής 2

lažan

ψεύδω

varati; med. lagati

ψήφισμα, τος τό

zaključak

ψυχή, ἦς, ἡ

duša

Ω

ὠδή, ἦς, ἡ

pjesma

ὥρα, ας, ἡ

doba

ὥς

kako, kao, jer, kad
+ da (izrično i
namjerno)

ὦψ, ὠπός, ὅ

oko, vid, lice (kod
Homera)

IMENA

A

Ἀγαμέμνων, ονος, ό	Agamemnon, mikenski kralj, vođa Grka pod Trojom
Ἀθηνᾶ, ᾶς, ή	Atena, božica
Ἀθῆναι, ὦν, αἱ	Atena, grad u Atici
Ἀθηναῖος, 3	atenski; supst. Atenjanin
Αἶας, αντος, ό	Ajant
Αἰδης, ου, ό	Had, bog podzemlja; personifikacija za podzemni svijet
Αἰγέυς, έως, ό	Egej, atenski kralj, otac Tezejev; po njemu nazvano Egejsko more
Αἴγισθος, ου, ό	Egist, Agamemnonov bratić, s Klitemnestrom ubio Agamemnona
Αἴγυπτος, ου, ή	Egipat, zemlja na Nilu
Αἰσχύλος, ου, ό	Eshil, grčki tragičar
Ἀκαδήμεια, ας, ή	Akademija, Platonova škola
Ἀλέξανδρος, ου, ό	drugo ime Trojanca Parisa; Aleksandar Makedonski (Veliki)
Ἀλκαῖος, ου, ό	Alkej, lirski pjesnik
Ἀνδρομάχη, ης, ή	Andromaha, Hektorova žena
Ἀντιγόνη, ης, ή	Antigona, Edipova i Jokastina kći
Ἀπόλλων, ωνος, ό	Apolon, sin Zeusa i Lete, bog proricanja
Ἀργοναῦται, ὦν, οἱ	Argonauti
Ἄργος, ους, τό	Arg, grad u Argolidi
Ἄρης, εως, ό	Ares, bog rata
Ἀριάδνη, ης, ή	Arijadna, kretska kraljevna; Minosova kći; pomogla Jazonu ući u labirint
Ἀρίων, ονος, ό	Arion, legendarni pjesnik s Lezba
Ἀριστοτέλης, ους, ό	Aristotel, grčki filozof
Ἀρταξέρξης, ου, ό	Artakserkso, Kserksov brat
Ἄρτεμις, ιδος, ή	Artemida, božica lova
Ἀστυάναξ, ακτος, ό	Astijanakt, sin Hektora i Andromahe

Ἀσκληπιός, οὔ, ό	Asklepije, bog liječništva
Ἀτρεΐδης, ου, ό	Atrejević, Agamemnon i Menelaj
Ἀττική, ἥς, ἡ	Atika, pokrajina u Grčkoj (Atena gl. grad)
Ἀφροδίτη, ης, ἡ	Afrodita, božica ljubavi i ljepote, Apolonova sestra
Ἀχαιοί, ὦν, οἱ	Ahejci, Grci
Ἀχιλλεύς, έως, ό	Ahilej, sin Peleja i Tetide, vođa Mirmidonaca, najveći grčki junak

B

Βάκχος, ου, ό	Bakho, epitet Dionizov
Βοιωτία, ας, ἡ	Beotija, pokrajina u sjeverozapadnoj Grčkoj

Δ

Δαναΐδες, ἴδων, αἱ	Danaide, Danajeve kćeri
Δαναοί, ὦν, οἱ	Danajci, Grci
Δαίδαλος, ου, ό	Dedal, atenski arhitekt, graditelj poznatoga labirinta na Kreti
Δαρειός, ου, ό	Darije, perzijski kralj
Δελφοί, ὦν, οἱ	Delfi, Apolonovo proročište u pokrajini Fokidi
Δῆλος, ου, ἡ	Del, kikladski otok u Egejskome moru; rodno mjesto Apolona i Artemide
Δημήτηρ, Δήμητρος, ἡ	Demetra, zaštitnica žita, Perzefonina majka
Δημοσθένης, ους, ό	Demosten, grčki govornik
Διομήδης, ους, ό	Diomed, junak pod Trojom
Διώνυσος (Διώνυσος), ου, ό	Dioniz, sin Zeusa i Semele, bog vinove loze; zaštitnik tragedije
Διονύσια, ὦν, τά	dionizije, svetkovine u čast Dioniza

E

Ἑκάβη, ης, ἡ	Hekaba, Prijamova supruga, trojanska kraljica
Ἑκτωρ, ορος, ό	Hektor, sin Prijama i Hekabe, najveći trojanski junak

Ἑλλάς, ἄδος, ἡ	Grčka
Ἕλλην, ηνος, ὁ	Grk
Ἑλληνικός 3	grčki
Ἑλένη, ης, ἡ	Helena, kći Zeusa i Lede, žena Menelajeva
Ἐπίδαυρος, ου, ἡ	Epidaur, grad u Argolidi sa znamenitim kazalištem
Ἐπιμηθεύς, έως, ὁ	Epimetej, Prometejev brat
Ἔρις, ιδος, ἡ	Erida, božica srdžbe
Ἑρμῆς, οῦ, ὁ	Hermo, sin Zeusa i Maje, glasnik bogova
Ἔρως, ωτος, ὁ	Eros, bog ljubavi
Ἐφιάλτης, ου, ὁ	Efijalt, izdajica grčke vojske u Bitci kod Termopila
Εὐρυδίκη, ης, ἡ	Euridika, Orfejeva žena
Εὐριπίδης, ου, ὁ	Euripid, grčki tragičar
Εὐρύκλεια, ας, ἡ	Eurikleja, ključarica u Odisejevoj kući
Εὐρώπη, ης, ἡ	Europa, kći Feniksova; djevojka koju je Zeus oteo i odnio na Kretu

Z

Ζεύς, Διός, ὁ	Zeus, vrhovni grčki bog
---------------	-------------------------

H

Ἥλεκτρα, ας, ἡ	Elektra, kći Agamemnona i Klitemnestre
Ἥλιος, ίου, ὁ	Helije, kralj Sunca
Ἥρα, ας, ἡ	Hera, Zeusova sestra i supruga
Ἡρακλῆς, κλέους, ὁ	Heraklo, najveći grčki junak, sin Zeusa i Alkmene
Ἡρόδοτος, ου, ὁ	Herodot, grčki povjesničar (rodom iz Halikarnasa)
Ἥφαιστος, ου, ὁ	Hefest, sin Zeusa i Here, kovač i oružar bogova
Ἥχώ, οῦς, ἡ	Jeka (personificirana boginja jeke)

Θ

Θεμιστοκλῆς, έους, ὁ	Temistoklo, atenski vojskovođa
Θῆβαι, ὦν, αἱ	Teba, grad u Beotiji

Θησεύς, έως, ό	Tezej, atenski kralj
Θουκυδίδης, ου, ό	Tukidid, grčki povjesničar
Θράκη, ης, ή/Θράκιος 3	Trakija, pokrajina u sjevernoj Grčkoj/trački

I

Ίάσων, ονος, ό	Jazon, vođa Argonauta
Ίησοῦς, οῦ, ό	Isus
Ίθάκη, ης, ή	Itaka, otok u Jonskome moru, Odisejeva domovina
Ίλιον, ίου, τό	Ilij, Troja
Ίππόλυτος, ου, ο	Hipolit, sin Tezejev, Fedrin posinak
Ίσμήνη, ης, ή	Ismena, sestra Antigonina
Ίσσα, ης, ή	Vis
Ίφιγένεια, ας, ή	Ifigenija, kći Agamemnona i Klitemnestre

K

Καλυψώ, οῦς, ή	Kalipsa, kći Atlantova, nimfa, živjela na otoku Ogigiji
Κάλχας, άντος, ό	Kalhant, vrač
Κίρκη, ης, ή	Kirka, kći Helija i Perse, nimfa, čarobnica s otoka Eeje
Κλυταιμνήστρα, ας, ή	Klitemnestra, Agamemnonova žena
Κρέων, οντος, ό	Kreont, kralj Tebe nakon Lajeve smrti
Κρήτη, ης, ή	Kreta, otok u Egejskome moru
Κύκλωψ, ωπος, ό	Kiklop
Κῦρος, ου, ό	Kir, perzijski vladar

Λ

Λάιος, ίου, ό	Laj, tebanski kralj, Edipov otac
Λέσβος, ου, ή	Lezb, otok u Egejskome moru, rodno mjesto Sapfe
Λεωνίδαας, ου, ό	Leonida, spartanski zapovjednik u Termopilskoj bitci
Λητώ, οῦς, ή	Leta, majka Apolona i Artemide

M

Μήδεια, ας, ή	Medeja, Jazonova žena
Μηδός, ου, ό	Međanin (Perzijanac)
Μίμνερμος, ου, ό	Mimnermo, elegijski pjesnik
Μοῦσα, ης, ή	Muza
Μυκῆναι, ὦν, αί	Mikena, grad u Argolidi, Agamemnonova prijestolnica

N

Νάξος, ου, ή,	Naks, kikladski otok u Egejskome moru; mjesto odakle je Dioniz oteo Arijadnu
Ναυσικάα, ας, ή	Nausikaja, feačka princeza
Νέστωρ, ορος, ό	Nestor, najstariji i najmudriji junak u Trojanskome ratu
Νίκη, ης, ή	Nika, pridjevak Atene

Ξ

Ξενοφῶν, ὦντος, ό	Ksenofont, grčki povjesničar
Ξέρξης, ου, ό	Kserkso, sin Darijev; kralj Perzije

O

Ὅδυσσεύς, έως, ό	Odisej, sin Laertov, kralj Itake
Οἰδίπους, ποδος, ό	Edip, sin Laja i Jokaste, mitski junak
Ὀλυμπος, ου, ό	Olimp, planina u Tesaliji, mitsko sjedište bogova
Ὀλυμπία, ας, ή	Olimpija, grad u Elidi; Zeusovo svetište
Ὅμηρος, ου, ό	Homer, grčki pjesnik
Ὀρέστης, ου, ό	Orest, sin Agamemnona i Klitemnestre

Π

Παλλάς, άδος, ή	Palada (Atena)
Πάρις, ιδος/ιος, ό	Paris, trojanski kraljević
Παρνασσός, οῦ, ό	Parnas, planina u Fokidi (prebivalište Muza)

Πάρος, ου, ή	Par, kikladski otok u Egejskome moru
Παρύσατις, ιδος, ή	Parisatida, žena Darija, perzijskoga kralja
Πάτροκλος, ου, ό	Patroklo, Ahilejev vjerni prijatelj
Περικλῆς, έους, ό	Periklo, atenski državnik
Πηληιάδης, ου, ό	Pelejević, Ahilejev nadimak
Πηνελόπη, ης, ή	Penelopa, Odisejeva vjerna supruga
Πίνδαρος, ου, ό	Pindar, lirski pjesnik
Πλάτων, ωνος, ό	Platon, grčki filozof
Πολύφημος, ου, ό	Polifem, Kiklop
Πολυνείκης, ου, ό	Polinik, Antigoin brat
Ποσειδών, ώνος, ό	Posejdon, bog mora
Πρίαμος, ου, ό	Prijam, trojanski kralj
Προμηθεύς, έως, ό	Prometej
Πρωταγόρας, ου, ό	Protagora, grčki sofist

P

Ρόδος, ου, ή	Rod, otok u Egejskome moru
Ρώμη, ης, ή	Rim, grad u Italiji

Σ

Σάμος, ου, ή	Sam, otok u Egejskome moru
Σαπφώ, οῦς, ή	Sapfo, lirska pjesnikinja s Lezba
Σοφοκλῆς, έους, ό	Sofoklo, grčki tragičar
Σπάρτη, ης, ή	Sparta, pokrajina i istoimeni grad u Lakedemonu; prijestolnica Menelajeve
Σικελία, ας, ή	Sicilija
Σωκράτης, ους, ό	Sokrat

T

Τειρεσίας, ου, ό	Tiresija, tebanski vrač
Τηλέμαχος, ου, ό	Telemah, sin Odiseja i Penelope

Τισσαφέρνης, ου, ό	Tisaferno, perzijski satrap
Τροία, ας, ή	Troja
Τρώες, Τρώων, οί	Trojanci
Τυρταῖος, ου, ό	Tirtej, elegijski pjesnik

Φ

Φάρος, ου, ή	Hvar, kolonija Grka s otoka Para
Φιλοκτήτης, ου, ό	Filoktet, glasoviti strijelac iz Trojanskoga rata; posjedovao Heraklov luk i strijele
Φοῖβος, ου, ό	Feb (Apolon)

Χ

Χριστός, ου, ό	Krist, Pomazanik
----------------	------------------

TABLICE GLAGOLA

U 6., 7. i 8. tablici nalaze se glagoli čija je svrha učenicima olakšati ponavljanje grčkoga glagolskog sustava.

Tablica 6. Glagoli prema završnome glasu osnove (verba vocalia, verba muta i verba liquida)

PREZENT	ZNAČENJE	OSNOVA	FUTUR	AORIST
θηράω	loviti	θηρα-	θηράσω	έθήρασα
τιμάω	častiti	τιμα-	τιμήσω	έτίμησα
ποιέω	činiti	ποιε-	ποιήσω	έποίησα
δουλόω	zarobljavati	δουλο-	δουλώσω	έδούλωσα
καλέω	zvati	καλε-/κλη-	καλώ	έκάλεσα
κελεύω	zapovijedati	κελευ-	κελεύσω	έκέλευσα
ακούω	čuti	ακου-	ακούσομαι	ήκουσα
άγω	voditi	άγ-	άξω	ήγαγον
φεύγω	bježati	φυγ-	φεύξομαι	έφυγον
άρχω	vladati	άρχ-	άρξω	ήρξα
πράττω	raditi, činiti	πραγ-	πράξω	έπραξα
τάττω	redati	ταγ-	τάξω	έταξα
πέμπω	slati	πεμπ-	πέμψω	έπεμψα
γράφω	pisati	γραφ-	γράψω	έγραψα
βλάπτω	škoditi	βλαβ-	βλάψω	έβλαψα
θάπτω	pokapati	ταφ-	θάψω	έθαψα
κόπτω	udarati	κοπ-	κόψω	έκοψα
ρίπτω	bacati	ρίπ-	ρίψω	έρριψα
κλέπτω	krasti	κλεπ-	κλέψω	έκλεψα
τρέφω	hraniti	τρεφ-	θρέψω	έθρεψα
πείθω πείθομαι	nagovarati slušati	πιθ-	πείσω πείσομαι	έπεισα
ψεύδω ψεύδομαι	varati lagati	ψευδ-	ψεύσω ψεύσομαι	έψευσα έψευσάμην
γυμνάζω	vježbati	γυμναδ-	γυμνάσω	έγύμνασα
σώζω	spašavati	σφδ-, σω-	σώσω	έσωσα
καθαίρω	čistiti	καθαρ-	καθαρώ	έκάθηρα
φαίνω φαίνομαι	pokazivati pokazivati se	φαν-	φανῶ φανοῦμαι	έφηνα
άγγέλλω	javlјati	άγγελ-	άγγελῶ	ήγγειλα
στέλλω	slati	στελ-	στελῶ	έστειλα
σπείρω	sijati	σπερ-	σπερῶ	έσπειρα

PERFEKT	PERFEKT M-P.	AORIST PAS.	GLAG. PRID.
τεθήρακα	τεθήραμαι	ἐθηράθην	θηρατός
τετίμηκα	τετίμημαι	ἐτιμήθην	τιμητός
πεποίηκα	πεποίημαι	ἐποίηθην	ποιητός
δεδούλωκα	δεδούλωμαι	ἐδουλώθην	δουλωτός
κέκληκα	κέκλημαι	ἐκλήθην	κλητός
κεκέλευκα	κεκέλευσμαι	ἐκελεύσθην	κελευστός
ἀκήκοα	(ἤκουσμαι)	(ἤκούσθην)	ἀκουστός
ἤχα	ἤγμαι	ἤχθην	ἀκτός
πέφευγα			
ἤρχα	ἤργμαι	ἤρχθην	ἀρκτός
πέπραγα	πέπραγμαι	ἐπράχθην	πρακτός
τέταχα	τέταγμαι	ἐτάχθην	τακτός
πέπομφα	πέπεμμαι	ἐπέμφθην	πεμπτός
γέγραφα	γέγραμμαι	ἐγράφην	γραπτός
βέβλαφα	βέβλαμμαι	ἐβλάβην	βλαπτός
(τέταφα)	τέθαμμαι	ἐτάφην	θαπτός
κέκοφα	κέκομμαι	ἐκόπην	κοπτός
ἔρριφα	ἔρριμαι	ἐρρίφθην	ρίπτός
κέκλοφα	κέκλεμμαι	ἐκλάπην	κλεπτός
τέτροφα	τέθραμμαι	ἐτράφην	θρεπτός
πέπεικα πέποιθα	πέπεισμαι	ἐπείσθην	πειστός
ἔψευκα	ἔψευσμαι	ἐψεύσθην	ψευστός
γεγύμνακα	γεγύμνασμαι	ἐγυμνάσθην	γυμναστός
σέσωκα	σέσωσμαι	ἐσώθην	ἄ-σωτος
κεκάθαρκα	κεκάθαρμαι	ἐκαθάρθην	καθαρτός
πέφαγκα πέφηνα	πέφασμαι	ἐφάνθην ἐφάνην	ἄ-φαντος
ἤγγελκα	ἤγγελμαι	ἤγγέλθην	ἀγγελτός
ἔσταλκα	ἔσταλμαι	ἐστάλην	σταλτέον
ἔσπαρκα	ἔσπαρμαι	ἐσπάρην	σπαρτός

PREZENT	ZNAČENJE	OSNOVA	FUTUR	AORIST
διαφθείρω	kvariti	δια-φθερ-	διαφθερῶ	διέφθειρα
ἀποκτείνω	ubijati	ἀπο-κτεν-	ἀποκτενῶ	ἀπέκτεινα
ἐγείρω	buditi	ἐγερ-	ἐγερῶ	ἤγειρα
κρίνω	suditi	κριν-	κρινῶ	ἔκρινα
βάλλω	bacati	βαλ-/ βλη-	βαλῶ	ἔβαλον

Tablica 7. Glagoli na -μι

PREZENT	ZNAČENJE	OSNOVA	FUTUR	AORIST
τίθημι	metati	τι-θε-	θήσω	έθηκα
δίδωμι	dati	δι-δο-	δώσω	έδωκα
ἵημι	slati	ί-ε-	ἵσω	ήκα
ἵστημι	stavljati	ί-στα-	στήσω στήσομαι	έστησα έστην
φημί	govoriti	φα-	φήσω	έφησα
δείκνυμι	pokazivati	δεικ-	δείξω	έδειξα
κέραννυμι	miješati	κερα-/ κρα-	κερῶ, -ᾱς	έκέρασα
σβέννυμι σβέννυμαι	gasiti	σβεσ- σβη-	σβέσω σβήσομαι	έσβεσα έσβην
ζεύγνυμι	spajati	ζευν-/ ζυγ-	ζεύξω	έζευξα
μείγνυμι	miješati	μειγ-/ μιγ-	μείξω	έμειξα
ἀπόλλυμι	upropaštavati	ολε-	ἀπολῶ	ἀπώλεσα
ἀπόλλυμαι	propadati		ἀπολοῦμαι	ἀπωλόμην

Tablica 8. Glagoli s osobitom tvorbom oblika

PREZENT	ZNAČENJE	OSNOVA	FUTUR	AORIST
ἀγορεύω	govoriti	ἀγορευ-/ἐπ-	ἐρῶ	εἶπον
αἰρέω	uzimati	αἶρε-/έλ-	αἰρήσω	εἶλον
ἀλίσκομαι	bivati uhvaćen	άλω-	άλώσομαι	έάλων
ἀμαρτάνω	griješiti	ἀμαρτε-	ἀμαρτήσομαι	ήμαρτον
ἀναλίσκω	trošiti	ἀναλο-	ἀναλώσω	άνήλωσα
ἀποθνήσκω	umirati	θαν/θνη-	ἀποθανοῦμαι	ἀπέθανον
αὐξάνω	povećavati	αὐξε-	αὐξήσω	ηὔξησα
ἀφικνέομαι	odlaziti	ίκ-	ἀφίξομαι	ἀφικόμην
βαίνω	ići	βα/βη-	βήσομαι	έβην
βούλομαι	željeti	βουλε-	βουλήσομαι	
γηράσκω	starjeti	γηρα-	γηράσομαι	έγήρασα

PERFEKT	PERFEKT M-P.	AORIST PAS.	GLAG. PRID.
διέφθαρκα	διέφθαρμαι	διεφθάρην	αδιάφθαρτος
ἀπέκτονα			
ἐγρήγορα		ἠγέρθην	
κέκρικα	κέκριμαι	ἐκρίθην	κριτός
βέβληκα	βέβλημαι	ἐβλήθην	βλητός

PERFEKT	PERFEKT M-P.	AORIST PAS.	GLAG. PRID.
τέθηκα		ἐτέθην	θετός
δέδωκα	δέδομαι	ἐδόθην	δοτός
εἶκα	εἶμαι	εἶθην	έτός
ἔστηκα		ἐστάθην	
δέδειχα	δέδειγμαι	ἐδείχθην	
	κέκραμαι	ἐκράθην	
ἔσβηκα	ἔσβεσμαι	ἐσβέσθην	
	ἔζευγμαι	ἐζεύχθην (ἐζύγην)	
	μέμειγμαι	ἐμείχθην (ἐμιγην)	
ἀπολώλεκα			
ἀπόλωλα			

PERFEKT	PERFEKT M-P.	AORIST PAS.	GLAG. PRID.
εἶρηκα	εἶρημαι	ἔρρηθην	VIII. raz.
ἤρηκα	ἤρημαι	ἤρέθην	VIII. raz.
έάλωκα			VI. raz.
ήμάρτηκα	ήμάρτημαι	ήμαρτήθην	V. raz.
άνήλωκα	άνήλωμαι	άνηλώθην	VI. raz.
τέθνηκα			VI. raz.
ηὔξηκα	ηὔξημαι	ηὔξήθην	V. raz.
	ἀφίγμαι		V. raz.
βέβηκα			V. raz.
	βεβούλημαι	ἐβουλήθην	VII. raz.
γεγήρακα			VI. raz.

PREZENT	ZNAČENJE	OSNOVA	FUTUR	AORIST
γίγνομαι	postajati	γενε-	γενήσομαι	ἐγενόμην
γιγνώσκω	poznavati	γνω-	γνώσομαι	ἔγνων
δεῖ	treba	δεε-	δεήσει	ἐδέησε
δέομαι	trebatī, moliti	δεε-	δεήσομαι	
διδάσκω	poučavati	διδαχ-	διδάξω	ἐδίδαξα
δοκέω	misлити	δοκε-	δόξω	ἔδοξα
ἐλαύνω	goniti	ἐλαυ/ἐλα-	ἐλῶ	ἤλασα
ἐθέλω	željeti	ἐθελε-	ἐθελήσω	ἠθέλησα
ἔπομαι	slijediti	ἐπ-/σεπ-	ἔψομαι	ἐσπόμην
ἐρχομαι	ići	ἐρχ-/ἐλθ-	εἶμι	ἦλθον
ἐσθίω	jesti	ἐσθι-/ἐδ-/φαγ-	ἔδομαι	ἔφαγον
εὕρισκω	nalaziti	εὕρε-	εὕρήσω	ἠύρον
ἔχω	imati	ἐχ-/σχ-	ἔξω / σχήσω	ἔσχον
ζάω / βιόω	živjeti	ζα-/βιω-	βιώσομαι	ἐβίων
καθίζω καθίζομαι	sjediti	ίδ-/έδ-/ή-	καθιῶ καθεδοῦμαι	ἐκάθισα ἐκαθεζόμην
λαμβάνω	uzimati	λαβ/ληβ-	λήψομαι	ἔλαβον
λανθάνω	biti skriven	λαθ/ληθ-	λήσω	ἔλαθον
λέγω	govoriti	λεγ-	λέξω	ἔλεξα
μανθάνω	učiti	μαθε-	μαθήσομαι	ἔμαθον
μάχομαι	boriti se	μαχε-	μαχοῦμαι	ἐμαχεσάμην
μέλει μοι	brine me	μελε-	μελήσει	ἐμέλησε
μέλλω	željeti	μελλε-	μελλήσω	ἐμέλλησα
μένω	ostajati	μενε-	μενῶ	ἔμεινα
μιμνήσκω	opominjati	μνη-	μνήσω	ἔμνησα
νέμω	dijeliti	νεμε-	νεμῶ	ἔνειμα
οἶομαι	misлити	οἶε-	οἰήσομαι	
ὁράω	gledati	όρα-/όπ-/ιδ-	ὄψομαι	εἶδον
ὀφείλω	koristiti	ὀφελ-	ὀφειλήσω	ᾠφελον
παίω πλήττω	udarati	παι-/πληγ-/ πλαγ-	παίσω πλήξω	ἔπαισα ἔπληξα
πάσχω	trpiti	πασχ-/παθ-	πείσομαι	ἔπαθον
πίνω	piti	πιν-/πι-/πο-	πίομαι	ἔπιον
πίπτω	padati	πετ-/πεσ-/πτω-	πεσοῦμαι	ἔπεσον
πυνθάνομαι	doznavati	πυθ/πευθ-	πεύσομαι	ἐπυθόμην
τρέχω	trčati	τρεχ-/δραμε-	δραμοῦμαι	ἔδραμον

PERFEKT	PERFEKT M-P.	AORIST PAS.	GLAG. PRID.
γέγονα	(γεγένημαι)		VII. raz.
ἔγνωκα	ἔγνωσμαι	ἐγνώσθην	VI. raz.
δεδέηκε			VII. raz.
	δεδέημαι	ἐδεήθην	VII. raz.
δεδίδαχα	δεδίδαγμαι	ἐδιδάχθην	VI. raz.
	δέδοκται		VII. raz.
ἐλήλακα	ἐλήλαμαι	ἤλαθην	V. raz.
ἠθέληκα			VII. raz.
			VIII. raz.
ἐλήλυθα ἦκω			VIII. raz.
			VIII. raz.
ἠύρηκα	ἠύρημαι	ἠύρέθην	VI. raz.
ἔσχηκα	ἔσχημαι		VIII. raz.
βεβίωκα			VIII. raz.
κάθημαι			VIII. raz.
εἵληφα	εἵλημμαι	ἐλήφθην	V. raz.
λέληθα			V. raz.
	λέλεγμαι	ἐλέχθην	VIII. raz.
μεμάθηκα			V. raz.
μεμάχημαι			VII. raz.
μεμέληκε			VII. raz.
			VII. raz.
μεμένηκα			VII. raz.
	μέμνημαι	ἐμνήσθην	VI. raz.
νενέμηκα	νενέμημαι	ἐνεμήθην	VII. raz.
		ᾠήθην	VII. raz.
ἔώρακα ὄπωπα	ἔώραμαι ᾤμμαι	ᾤφθην	VIII. raz.
			VII. raz.
πέπαικα	πέπληγμαι	ἐπλήγην ἐπλάγην	VIII. raz.
πέπονθα			VIII. raz.
πέπωκα	πέπομαι	ἐπόθην	VIII. raz.
πέπτωκα			VIII. raz.
	πέπυσμαι		V. raz.
δεδράμηκα			VIII. raz.

PREZENT	ZNAČENJE	OSNOVA	FUTUR	AORIST
τυγχάνω	pogađati	τυχε/τευχ-	τεύξομαι	ἔτυχον
φέρω	nositi	φερ-/οί-/ένεγκ-	οἴσω	ἤνεγκον ἤνεγκα

PERFEKT	PERFEKT M-P.	AORIST PAS.	GLAG. PRID.
τετύχηκα			V. raz.
ἐνήνοχα	ἐνήνεγμαι	ἤνέχθην	VIII. raz.

